

Kadernota
Integrale
Veiligheid

2026 - 2029

Kadernota Integrale Veiligheid

De Kadernota Integrale Veiligheid in vogelvlucht

De Kadernota Integrale Veiligheid (KIV) 2026-2029 vormt het strategische referentiekader voor een integraal en geïntegreerd veiligheidsbeleid in België. Ze bouwt voort op de nationale veiligheidsstrategie en Europese richtlijnen, en beoogt een coherente aanpak van complexe veiligheidsuitdagingen.

De KIV legt een solide fundament voor een toekomstgericht veiligheidsbeleid dat inzet op samenwerking en innovatie, preventie, slachtofferzorg en repressie. In een context van toenemende complexiteit en grensoverschrijdende dreigingen is een geïntegreerde aanpak geen optie maar een noodzaak. Door de krachten van alle bestuursniveaus en maatschappelijke actoren te bundelen, wordt een coherent en veerkrachtig veiligheidsbestel gecreëerd dat niet alleen reactief maar ook proactief inspeelt op risico's.

De KIV onderstreept dat veiligheid een gedeelde verantwoordelijkheid is, waarbij burgers, overheden en private partners samen werken aan een veilige, rechtvaardige en duurzame samenleving. De strategische keuzes in deze KIV vormen een cruciale hefboom om de maatschappelijke weerbaarheid te versterken en het vertrouwen in de democratische rechtsorde te behouden.

De KIV benadrukt verschillende overkoepelende strategische veiligheidsbelangen, waarvan enkele hieronder worden opgesomd, zonder dat daarbij een rangorde of prioriteit wordt vastgesteld:

Veiligheid van de openbare ruimte en democratische waarden

- Aanpak van hybride dreigingen, desinformatie en bescherming van kritieke infrastructuren
- Geïntegreerd grensbeheer en bescherming van logistieke toegangspoorten
- Bescherming van persvrijheid en vrije meningsuiting
- Strijd tegen radicalisering, extremisme en terrorisme via een ketengerichte aanpak
- Strijd tegen georganiseerde en ondermijnende criminaliteit (mensenhandel en mensen-smokkel; drugsproblematiek, illegale wapenhandel, corruptie, witwassen en identiteits-fraude)

Maatschappelijke veiligheid

- Clear–Hold–Build-aanpak tegen stedelijke misdaad en overlast
- Verbeterde crisiscoördinatie, verkeersveiligheid (Vision Zero), veiligheid op openbaar vervoer, en aanpak van overlast en leegstand
- Strengere maatregelen rond illegaal verblijf en terugkeerbeleid

Economische veiligheid

- Nationale strategie voor economische veiligheid conform EU beleidslijnen
- Intensieve fraudebestrijding (fiscale, sociale, douane-, subsidies)
- Bescherming tegen namaak en non conforme goederen, instrumentalisering van e-commerce en misbruik van supply chains

Ecologische veiligheid

- Geïntegreerde aanpak van milieucriminaliteit, afvalfraude, illegale handel in hout/dieren/planten, gevaarlijke stoffen, opslag/vernietiging van in beslag genomen goederen
- Uitbouw van ecologische bewustwording en klimaatweerbaarheid; implementatie EU milieustrafrechtlijn

Digitale veiligheid

- Nationale cybersecuritystrategie 2025 2030, implementatie NIS2, CISO dienst binnen FOD BOSA, regionale digitale strategieën
- Aanpak van cybercrime (ransomware, phishing, cyber as a service, ...)
- Beveiliging van digitale identiteit, bescherming van jongeren online, detectie en bestrijding van misbruik van AI binnen criminele milieu's

Persoonsgebonden veiligheid

- Nationaal Actieplan Gendergerelateerd Geweld (NAP GGG) 2026 2029, met bijzondere aandacht voor feminicide, seksueel geweld, digitaal geweld
- Uitrol Veilige Huizen, DIVICO/Olista modellen, slachtoffer- en daderopvolging, stalking alarm en slachtofferalarmsystemen
- Aanpak van online geweld
- Strengere maatregelen voor bescherming van overheidspersoneel en hulpverleners
- Ketenaanpak jeugddelinquentie, nadruk op preventie en samenwerking met onderwijs

De KIV is niet gekoppeld aan een eigen budget, maar vereist dat alle actoren middelen voorzien binnen hun bevoegdheden. De implementatie wordt getoetst via een tussentijdse evaluatie (2027-2028) en een eindtoetsing (2029).

Inhoudsopgave

I. Inleiding	8
II. Toetsing van de implementatie van de KIV	11
III. Inzetten op verschillende fronten	13
1. Versterken van preventie als essentiële pijler binnen een integraal en geïntegreerd veiligheidsbeleid	13
2. Het slachtoffer centraal zetten	15
3. Versterken van de maatschappelijke weerbaarheid via burgerparticipatie en lokale samenwerking	16
4. Streven naar een efficiëntere en effectievere samenwerking tussen verschillende organisaties en entiteiten	17
5. Inzetten op een informatie gestuurde veiligheidszorg	18
6. Inzetten op het kraken van het criminele verdienmodel	19
7. (Financiële) ondersteuning van lokale besturen in hun rol van regisseur van het lokaal veiligheidsbeleid	20
8. Inzet van technologie ter bevordering van de veiligheid	21
9. Bestuurlijke aanpak een aanvulling op de klassieke strafrechtelijke handhaving	21
9.1. Gemeentelijke administratieve sancties (GAS)	23
IV. Veiligheid van de openbare ruimte en democratische waarden	25
1. Strijd tegen hybride dreigingen	25
2. De multidisciplinaire aanpak van de spionage en inmenging	26
3. Geïntegreerd grensbeheer en versterkte beveiliging van de toegang tot het grondgebied	27
4. Bescherming van de vrije meningsuiting en de persvrijheid	27
5. Racisme, discriminatie en haatmisdrijven	28
6. Radicalisering, gewelddadig extremisme en terrorisme	29
7. Ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht	31

8. Erkenning van lokale Geloofsgemeenschappen: Waarborg voor democratie, transparantie en veiligheid	31
9. Strijd tegen de georganiseerde en ondermijnende criminaliteit	32
9.1. Strijd tegen mensenhandel en mensensmokkel	33
9.2. Een multidisciplinaire strategie voor een doeltreffend drugsbeleid	34
9.2.1. Versterking van het wettelijk kader	36
9.2.2. Drugshandel	37
9.2.3. Drugs in de gevangenis	37
9.2.4. Benadering van personen die drugs gebruiken	38
9.3. De aanpak van de illegale wapenhandel	39
9.4. Integrale aanpak van corruptie: versterking van democratie, transparantie en internationale normen	41
9.5. Gerichtte aanpak van witwassen: de financiële integriteit beschermen en de samenwerking versterken	42
9.6. Strijd tegen de identiteitsfraude	43
9.7. Strijd tegen de fraude met vennootschappen	43
V. Maatschappelijke veiligheid	45
1. Naar een versterkte aanpak van veiligheidsproblematieken in grootsteden	45
2. Betere samenwerking in crisis- of noodsituaties.	46
3. Verkeersveiligheid structureel versterken als integraal onderdeel binnen een breder veiligheidsbeleid	47
4. Veiligheid op het openbaar vervoer	49
5. Een veilige vrijetijdsbeleving garanderen	50
6. Bestrijding van onveiligheidsgevoelens en overlast	51
7. Illegaal verblijf aanpakken	52
VI. Economische veiligheid	54
1. Coördinatie, sturing van de uitvoering en evaluatie van de Europese strategie inzake economische veiligheid binnen het Economic Security Network.	54

2. Een betere coördinatie in het kader van de fraudebestrijding	55
2.1. Strijd tegen fiscale fraude	55
2.2. Strijd tegen de sociale fraude	55
2.3. Aanpak van douanefraude en accijnsfraude	56
2.4. Het bestrijden van fraude met Europese, federale en regionale subsidies	56
3. Aanpak van de invoer van namaakproducten en niet-conforme goederen van lage kwaliteit via e-commerceplatformen	57
4. Bescherming van het individu tegen schadelijke producten	57
5. Instrumentalisering van legale economie vermijden	58
6. De bestuurlijke aanpak in de strijd tegen de ondermijnende criminaliteit	58
VII. Ecologische veiligheid	60
1. Stimuleren van de bewustwording	60
2. Aanpak van milieucriminaliteit	60
3. Toepassing van milieubeperkende en verbodsmaatregelen bij invoer en implementatie van de EU-regelgeving rond productveiligheid, gevaarlijke stoffen en CE-markering	61
4. Bescherming tegen gevaarlijke stoffen	62
5. Opslag en vernietiging van inbeslaggenomen gevaarlijke goederen	62
6. Afvalcriminaliteit aanpakken	62
6.1. Opruiming van drugsafval en herstel van milieuschade	62
6.2. Strijd tegen afvalfraude	62
6.3. Aanpak van sluikstorten en zwerfvuil	63
7. Aanpak van illegale handel in hout, dieren en planten en de strijd tegen de illegale jacht	63
8. Inzetten op dierenwelzijn	64
VIII. Digitale veiligheid	67
1. Een nieuwe cybersecurity-strategie en andere beleidsplannen	67
2. Nieuwe veiligheidsuitdagingen gerelateerd aan digitalisering en technologie	68

2.1. Digitale veiligheid en cyberweerbaarheid	68
2.2. Artificiële Intelligentie (AI)	70
3. Aanpak van cybercriminaliteit	70
 IX. Persoonsgebonden veiligheid	 73
1. Geïntegreerde aanpak van intrafamiliaal, seksueel en online geweld	73
1.1. Een Nationaal Actieplan ter bestrijding van alle vormen van gendergerelateerd geweld	74
1.2. Intrafamiliaal geweld: multidisciplinaire samenwerking, lokale verankering en beschermingsmaatregelen	75
1.2.1. Netwerken van Veilige Huizen, Divico en OList	75
1.2.2. Lokale verankering van vernieuwende praktijken en multidisciplinaire samenwerking	76
1.2.3. Beschermingsmaatregelen	76
1.3. Seksueel geweld aanpakken door in te zetten op zorgcentra, interinstitutionele samenwerking en opvolging van daders	78
1.4. Online geweld: uniforme aanpak en bescherming van slachtoffers	79
2. Een betere bescherming van minderjarigen	79
3. Een betere bescherming van overheidspersoneel	80
4. Betere samenwerking inzake hulp- en dienstverlening aan gedetineerden	82
5. Jeugdcriminaliteit structureel aanpakken	82

I. Inleiding

De huidige, geopolitieke context wordt, zoals uiteengezet in de nationale veiligheidsstrategie (NVS) gekenmerkt door een toenemende instabiliteit, hybride dreigingen, technologische disrupties en grensoverschrijdende veiligheidsuitdagingen. Veiligheidsvraagstukken zoals de georganiseerde criminaliteit, die ook een snelle evolutie kennen, en risico's zoals cyberdreigingen, desinformatiecampagnes en grote geopolitieke spanningen vormen een steeds grotere en tastbaardere bedreiging voor onze vitale belangen.

Het waarborgen van de veiligheid in een rechtstaat is een kerntaak van de overheid.

In het kader van een “Whole Of Government en “whole-of-society-benadering”, waarvan de noodzaak wordt uitgelegd in de NVS, wordt veiligheid erkend als een ondeelbare kerntaak van de overheden op alle beleidsniveaus in ons land. Dit impliceert dat op federaal niveau de verschillende departementen hun perspectieven, belangen en bijdragen op elkaar afstemmen, en dat er een effectieve samenwerking tot stand komt met de gefedereerde entiteiten. Alleen zo kan een coherent, werkbaar en doeltreffend veiligheidsbeleid worden gerealiseerd.

Een integraal en geïntegreerd veiligheidsbeleid is geen keuze maar een noodzaak. Een samenhangende aanpak waarin preventie, repressie en nazorg naadloos op elkaar aansluiten, en waarin samenwerking tussen verschillende diensten en actoren zoals de veiligheidsdiensten en de maatschappelijke actoren centraal staat, is aan de orde.

Veiligheid is echter niet uitsluitend een verantwoordelijkheid van de overheid. Ook het bedrijfsleven, private partners, de academische wereld en de samenleving als geheel - evenals elke individuele burger – hebben hierin een rol te vervullen. Deze brede samenwerking vereist duidelijke afspraken vooraf over de aard en vorm van de interactie tussen alle betrokken actoren.

Binnen dit veelzijdige en gedeelde veiligheidsbestel fungeert de Kadernota Integrale Veiligheid 2026-2029 (KIV) als een gemeenschappelijk referentiekader, het resultaat van een interfederaal akkoord, dat de coherentie, complementariteit en synergie tussen de verschillende beleidslijnen en sectorale, regionale en lokale plannen versterkt en verankert binnen een integraal en geïntegreerd veiligheidsbeleid.

De KIV legt met andere woorden een strategisch referentiekader vast voor een integraal en geïntegreerd veiligheidsbeleid, waarop de actie- en veiligheidsplannen van de bestuurlijke, justitiële, politionele en alle andere actoren binnen dit beleid kunnen worden geënt.

De KIV wil dus op een integrale en geïntegreerde wijze antwoorden bieden op de huidige en toekomstige interne veiligheidsvraagstukken. Ze volgt de KIV 2022-2024 op en houdt rekening met het strategisch beleidskader van de “Protect EU European Internal Security Strategy dd. 01/04/2025” van de Europese Commissie. De KIV draagt op deze manier bij aan de uitvoering van de nationale veiligheidsstrategie. Zij biedt een strategisch kader dat gedeeld wordt door alle Belgische veiligheidsactoren, naast andere plannen (Strategische Visie Defensie, Belgische

Nationaal Weerbaarheidsplan (BNR-P), Cyberveiligheidsstrategie...) waarvan de globale samenhang ons land in staat moet stellen om de multidimensionale uitdagingen van onze tijd het hoofd te bieden.

De KIV neemt een unieke plaats in binnen het landschap van de binnenlandse veiligheid en biedt het raamkader voor het Nationaal Veiligheidsplan (NVP) 2026-2029 van de politiediensten, en voor de actieplannen van de andere overheidsactoren en bevoegdheidsniveaus. De strategie, die concreet vorm krijgt in de NVS, de KIV en de daaruit voortvloeiende specifieke plannen, vormt dus een referentiekader voor alle betrokken diensten, met als een van de pijlers de transversale coördinatie, en heeft tot doel de geïntegreerde en integrale veiligheid van ons land te waarborgen.

De KIV 2026-2029 is de derde politiek gerealiseerde KIV in uitvoering van het artikel 11bis van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, ingevoegd door de Bijzondere wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de Zesde Staatshervorming, en in uitvoering van het Samenwerkingsakkoord van 7 januari 2014 tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende het strafrechtelijk beleid en het veiligheidsbeleid. De KIV werd op 27 februari 2026 aangenomen door de Interministeriële Conferentie Veiligheids- en Handhavingsbeleid. Ze legt het strategisch veiligheidsbeleid van de federale regering en de regeringen van de deelstaten vast voor de periode 2026-2029.

Verder bouwend op de verwezenlijkingen van de vorige KIV 2022-2024 en rekening houdend met de 'lessons learned', vormt deze KIV een strategisch raamkader voor de meerjarenplanning van alle actoren die actief betrokken zijn bij het veiligheidsbeleid.

De rol van de KIV is het consolideren, bevestigen en versterken van het gevoerde beleid in die (cluster van) criminaliteitsfenomenen waar er al op een integrale en geïntegreerde wijze wordt samengewerkt met alle bevoegde actoren, en dit binnen bestaande, al dan niet geformaliseerde, beleids- of overlegstructuren. Deze structuren stellen een eigen beleids- of actieplan op en volgen de uitvoering ervan ook verder minutieus op.

De KIV creëert extra meerwaarde wanneer ze zich daarnaast toelegt op die veiligheidsvraagstukken, waar een afgestemd integraal en geïntegreerd beleid (deels) ontbreekt en nog dient opgebouwd, dit door de betrokken actoren samen te brengen en te laten samenwerken.

De keuze voor een strategische invulling houdt in dat de KIV niet focust op tactische of operationele doelstellingen maar op het strategische niveau samenwerkingsverbanden en doelstellingen uitwerkt voor veiligheidsuitdagingen die een meer intense, performante en welomlijnde gecoördineerde aanpak vergen.

De KIV is niet gekoppeld aan een eigen begroting of budgetplan. De uitvoering van de strategische richtlijnen verloopt via operationele actieplannen. Het is dan ook essentieel dat de betrokken actoren via een financieel plan de nodige budgetten hebben voorzien op hun niveau voor de uitvoering van deze actieplannen, gelet op de mogelijke budgettaire impact hiervan.

In de KIV zijn de fenomenen waaraan bijzondere aandacht moet worden besteed, ondergebracht in zes categorieën onder de titel “Veiligheidsbelangen”. Dit is een puur intellectuele constructie, aangezien de feiten die onder deze categorieën vallen, onderling verband houden. Er moesten dus subjectieve keuzes worden gemaakt om complexe criminele fenomenen in de gekozen categorieën in te passen. Het feit dat een crimineel fenomeen in de categorie “Maatschappelijke veiligheid” is opgenomen, betekent bijvoorbeeld niet dat het geen gevolgen heeft voor de individuele veiligheid, maar alleen dat de partners in de KIV meer de nadruk hebben gelegd op het aspect “Maatschappelijke veiligheid”. Dit sluit uiteraard niet uit dat ook op andere niveaus maatregelen worden genomen.

Waar mogelijk werd de KIV opgebouwd rond de volgende indeling:

- (1) de gemeenschappelijke doelstellingen binnen een interfederale samenwerking;
- (2) de beleidslijnen op federaal niveau;
- (3) de initiatieven op deelstatelijk niveau

II. Toetsing van de implementatie van de KIV

De KIV werd opgesteld volgens een transversale en participatieve aanpak, waarbij alle betrokken bestuursniveaus (federaal, gewesten, gemeenschappen) en de belangrijkste institutionele en operationele actoren op het vlak van veiligheid, preventie en crisisbeheer werden betrokken. Dit proces maakte het mogelijk om expertise samen te brengen, verschillende perspectieven te kruisen en te garanderen dat rekening wordt gehouden met de specificiteiten en prioriteiten van elke entiteit.

Elke overheid blijft volledig verantwoordelijk voor de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van haar eigen strategische en operationele plannen, met respect voor haar bevoegdheden en prioriteiten.

Kennis krijgen over de verdere implementatie van de KIV en vooral zicht krijgen op welke manier de strategische richtlijnen werden geoperationaliseerd in concrete initiatieven, (proef)projecten en actieplannen is belangrijk. Hiertoe zal een tussentijdse toetsing worden uitgevoerd (eind 2027-begin 2028), evenals een toetsing aan het einde van de looptijd van de KIV (2029). Het doel is in de eerste plaats het ondersteunen van een globale en punctuele beoordeling van de uitvoering, eerder dan het opzetten van een regelmatige en diepgaande opvolging en controle.

Het is wel de ambitie om het integrale veiligheidsconcept en de geïntegreerde samenwerking nader te duiden, welke initiatieven werden genomen, welke actoren zijn hierbij betrokken (geweest).

Deze toetsing zal resulteren in een bilan van realisaties.

Om de benodigde informatie op een heldere en beknopte manier te verzamelen, wordt per veiligheidsthema een fiche opgesteld.

De Dienst Strafrechtelijk beleid van de FOD Justitie coördineert deze toetsing. De leden van het ad hoc Steering Committee, of een door hen aangestelde vertegenwoordiger, functioneren als aanspreekpunt voor de uitvoerende actoren binnen hun bevoegdheidsdomein.

III.

Inzetten op
verschillende fronten

III. Inzetten op verschillende fronten

Binnen een integraal en geïntegreerd veiligheidsbeleid worden preventie, repressie, zorg en nazorg op elkaar afgestemd, met nauwe samenwerking tussen diverse actoren zoals politie en andere veiligheidsdiensten, justitie, lokale besturen, hulpverleningsinstanties en slachtofferorganisaties.

Binnen een dergelijk geïntegreerd veiligheids- en preventiebeleid nemen overheden, diensten en verschillende actoren specifieke rollen op zich.

Federale overheden en Gemeenschappen en Gewesten zetten de beleidslijnen uit en implementeren maatregelen binnen hun bevoegdheidsdomeinen.

Zowel de federale overheid, via het NCCN (Nationaal Crisiscentrum), als de lokale overheden coördineren de veiligheid, de preventie en het crisisbeheer op hun grondgebied.

Federale en programmatorische overheidsdiensten en de administraties van de deelstaten bieden strategische ondersteuning en coördinatie bij de ontwikkeling en uitvoering van een integraal en geïntegreerd veiligheidsbeleid.

De politiediensten staan in voor de ordehandhaving, bescherming, en opsporing van misdrijven. Gerechtelijke overheden zorgen voor de gerechtelijke vervolging, de straftoemeting en de strafuitvoering.

Sociale en hulpverlenings- en gezondheidsdiensten bieden opvang, begeleiding en re-integratie van slachtoffers.

Diverse maatschappelijke actoren zoals verenigingen, scholen en opleidingsorganisaties enz. dragen bij aan sensibilisering, detectie en ondersteuning van doelgroepen. Gespecialiseerde voorzieningen versterken deze acties met gerichte interventies en specifieke expertise.

Deze verwevenheid moet passen binnen een gemeenschappelijke visie op ieders rol, waarbij indien nodig de hulp van externe diensten wordt ingeroepen om het beoogde doel te bereiken.

1. Versterken van preventie als essentiële pijler binnen een integraal en geïntegreerd veiligheidsbeleid

Preventie vormt een essentiële pijler en draagt bij aan het verhogen van de weerbaarheid van individuen en buurten, het versterken van sociale cohesie en het creëren van veilige leefomgevingen. Preventieve maatregelen dragen ontegensprekelijk bij aan een meer duurzame en geïntegreerde veiligheidsaanpak, en versterken op termijn de maatschappelijke weerbaarheid.

Er wordt geïnvesteerd in structurele maatschappelijke verandering door de voedingsbodem van criminaliteit aan te pakken en te werken aan integrale veiligheidszorg via primaire preventie. Deze aanpak creëert een stabiel maatschappelijk klimaat, bevordert sociale samenhang en voorkomt onrust en geweld als gevolg van sociale spanningen.

Kleine criminaliteit zal niet worden verwaarloosd, zodat de veiligheid van goederen kan worden versterkt.

Dankzij technopreventie kunnen burgers zelf eenvoudige maatregelen nemen om het risico op inbraak of diefstal te voorkomen. Op vrijwillige basis is de registratie van fietsen op het interfederale platform «Mybike» een burgerlijke daad die helpt bij de bestrijding van fietsdiefstal. Het platform «Mybike» zal worden geïntegreerd in de IT systemen van de politie en de veiligheid op het terrein versterken. Dit instrument biedt politie- en justitiediensten een doeltreffende manier om kleine criminaliteit te bestrijden en draagt bij aan het federale actieplan voor de promotie van de fiets, overeenkomstig het regeerakkoord.

Daarnaast versterken we secundaire en tertiaire preventie om recidive terug te dringen, onder meer via begeleiding en behandeling van daders en systematische risicotaxatie binnen de volledige strafrechtsketen. De gefedereerde entiteiten ontwikkelen uniforme evaluatieprocedures en instrumenten om het risico op herhaling nauwkeurig in te schatten.

Vanuit Vlaanderen wordt preventie benaderd als een brede maatschappelijke opdracht. Vlaanderen investeert in primaire preventie door in te zetten op de weerbaarheid en sensibilisering van burgers, met een sterke focus op kinderen en jongeren als burgers van morgen, via onderwijs en vrije tijd, maar ook en met expliciete aandacht voor ouderlijke verantwoordelijkheid. Daarnaast wordt ingezet op secundaire en tertiaire preventie door het tijdig ondersteunen van slachtoffers, het voorkomen van secundaire victimisatie, het versterken van professionals met duidelijke kaders en handvaten, en door begeleiding en behandeling van daders met het oog op het vermijden van herhal en het voorkomen van nieuwe slachtoffers.

Het preventiebeleid van de Federatie Wallonië-Brussel steunt op twee pijlers: educatieve preventie, gericht op jongeren, en sociale preventie, gericht op het verbeteren van hun leefomgeving. Dit gebeurt via gedeelde territoriale analyses, driejaarlijkse actieplannen en intersectorale samenwerking.

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering zet haar financieringsbeleid in als een strategische hefboom om samen met lokale overheden onveiligheid en criminaliteit duurzaam te voorkomen. Voor politiezones, gemeenten en verenigingen betekent dit dat beschikbare middelen gericht en transparant worden toegewezen op basis van duidelijke referentiekaders, gebudgetteerde programma's en meetbare evaluatie-indicatoren. Dit zorgt voor traceerbaarheid en een rationele inzet van subsidies.

Dankzij deze ondersteuning kunnen lokale actoren hun preventie-instrumenten versterken, een gecoördineerde aanwezigheid op het terrein verzekeren en innovatieve acties ontwikkelen die inspelen op de specifieke noden van hun gemeenschap. Er wordt bijzondere aandacht besteed aan kwetsbare groepen, met als doel hun veerkracht tegenover criminaliteit te vergroten.

Dit structurele en kwaliteitsgerichte financieringsbeleid biedt lokale besturen de mogelijkheid om op lange termijn bij te dragen aan een hogere veiligheid in de hoofdstad en aan een sterkere, veerkrachtige Brusselse samenleving.

2. Het slachtoffer centraal zetten

Door de behoeften, rechten en het herstelproces van het slachtoffer als uitgangspunt te nemen, wordt niet alleen recht gedaan aan hun persoonlijke situatie, maar wordt tevens bijgedragen aan de maatschappelijke veerkracht en het vertrouwen van de hele samenleving. Deze benadering bevordert een humane, rechtvaardige en duurzame aanpak van veiligheid.

Een systemische benadering van de slachtofferzorg is daarbij essentieel. Een performante slachtofferzorg omvat onder meer de slachtofferbejegening door de politie, het slachtoffer-onthaal bij de justitiehuizen en de slachtofferhulp via de welzijnsdiensten. Het behelst ook een goede informatie-uitwisseling tussen de betrokken ketenpartners, met respect voor het beroepsgeheim en ieders finaliteiten en werkprocessen.

Hiertoe besteden we bijzondere aandacht aan de vertrouwelijkheid van de contactgegevens van slachtoffers, onder meer via de ontwikkeling van een beveiligde 'slachtofferfiche' in Just-on-Web. Dit hulpmiddel maakt een strikt gereguleerde informatie-uitwisseling mogelijk tussen bevoegde actoren, beantwoordt aan een belangrijke bekommernis van slachtoffers en helpt een belangrijke drempel tot het indienen van een klacht weg te nemen.

Slachtofferbejegening is een fundamentele taak van de politie en omvat opvang, informatie en bijstand aan slachtoffers en nabestaanden van misdrijven, ernstige ongevallen of rampen.

Alle politieambtenaren beschikken over basiskennis om eerste hulp te bieden. Bij complexe situaties wordt een beroep gedaan op speciaal opgeleide slachtofferbejegenaars. De Geïntegreerde Politie engageert zich om deze zorg en bijstand op nog kwalitatievere wijze aan te blijven bieden.

Zij doen dit in partnerschap met slachtofferhulp van de Centra voor Algemeen Welzijnswerk (CAW) in Vlaanderen en met de dienst slachtofferhulp partner van de Justitiehuizen in de Federatie Wallonië-Brussel. Deze diensten bieden slachtoffers emotionele ondersteuning en begeleiding, informatie en advies en administratieve hulp. Slachtoffers en hun omgeving, nabestaanden en getuigen kunnen bij slachtofferhulp terecht om te praten over wat hen overkomen is. Slachtofferhulp gaat samen met hen op zoek naar een goede/gepaste manier om met de gevolgen om te gaan. Als het nodig is, verwijzen de medewerkers van slachtofferhulp door naar gespecialiseerde diensten zoals een Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG).

Ondanks de reeds gezette stappen moeten slachtoffers nog steeds teveel zelf op zoek gaan naar waar ze voor welke vraag of ondersteuning terecht kunnen waardoor zij momenteel hun vaak zeer gevoelige en traumatische verhalen telkens opnieuw moeten vertellen bij verschillende instanties. Daarom willen we met de betrokken actoren op zowel deelstatelijk als

federaal niveau nagaan welke leemtes er vandaag nog bestaan in de slachtofferzorg en hoe die kunnen worden weggewerkt. Een betere samenwerking over de verschillende niveaus en diensten heen is daarbij essentieel. Slachtoffers en nabestaanden van misdrijven komen vandaag immers nog steeds in contact met een veelheid aan diensten, waarbij de eerste opvang meestal door de politie gebeurt. Voor emotionele en psychosociale steun verwijst de politie op haar beurt slachtoffers door naar het CAW, voor ondersteuning tijdens de gerechtelijke procedure of voor slachtofferzorg naar andere meer gespecialiseerde diensten.

Een kwaliteitsvolle slachtofferzorg vergt tijdige toegang tot de correcte informatie. Daarom is het van belang dat de diensten slachtofferonthaal toegang hebben tot de verschillende gegevensbanken en Just-systemen van de FOD Justitie. De nodige linken tussen de verschillende systemen moeten dus gelegd worden zodat deze toegang te allen tijde verzekerd blijft. Bovendien zijn nog niet alle informatiestromen gedigitaliseerd, waaraan verholpen moet worden, dit met de nodige aandacht voor verbetering in de samenwerking én in de dienstverlening naar slachtoffers toe. Dit vraagt zowel regelgevend als IT-matig werk, en dit op verschillende overheidsniveaus.

We voorzien een expliciete wettelijke basis voor de organisatie, werking en bevoegdheden van het centraal loket. Deze wettelijke verankering moet in het bijzonder de conformiteit met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) garanderen, en de afstemming met andere bevoegde diensten en departementen verduidelijken, waaronder het Uniek Contactpunt Terrorisme (wet van 3 mei 2024) en de FOD Volksgezondheid tijdens de crisisfase.

Daarnaast wordt onderzocht of een andere overheidsdienst dan een parket beter geplaatst is om dit centraal loket te huisvesten.

Er wordt nagegaan hoe we kunnen streven naar één enkel aanspreekpunt voor slachtoffers, zowel tijdens de crisisfase als in de post-crisisfase.

3. Versterken van de maatschappelijke weerbaarheid via burgerparticipatie en lokale samenwerking

Het versterken van de weerbaarheid van onze samenleving begint bij de veerkracht van burgers en robuuste maatschappelijke structuren.

Veiligheid is een gedeelde verantwoordelijkheid, waartoe ook de burgers hun steentje kunnen en moeten bijdragen. De burger kan een belangrijke signaalfunctie vervullen. Hij wordt immers als eerste geconfronteerd met overlast en kleine en ernstige criminaliteit die soms een uitwas blijkt te zijn van georganiseerde criminaliteit. Het is essentieel het contact met de burger te behouden om zodoende een vinger aan de pols te houden met de realiteit op het terrein.

Daarom worden verschillende vormen van burgerparticipatie aangemoedigd. Zowel online als offline participatie zijn onmisbaar geworden in de veiligheidswereld. De deelname van burgers is altijd op vrijwillige basis en met als doel de veiligheid in de leefomgeving vanuit een preventieve invalshoek te versterken.

Een duidelijke omkadering van burgerinitiatieven is essentieel. Heldere afspraken over rollen en verantwoordelijkheden zorgen ervoor dat rechtszekerheid en democratische grondrechten gewaarborgd blijven (geen dwang of geweld uitgeoefend door burgers!). Dit voorkomt misverstanden en frustraties bij zowel burgers als initiatiefnemers, en draagt bij aan een constructieve samenwerking.

De oprichting en actieve participatie aan Buurt Informatie Netwerken (BIN) wordt verder gestimuleerd, als middel om het contact met de burger en de inzet van deze burger in het preventie en veiligheidsbeleid te versterken. Verder wordt er bijzondere aandacht besteedt aan veiligheid en waakzaamheid op het internet en de virtuele ruimte, en aan het bereiken van meer doelgroepen om de veiligheid in buurten te verhogen.

Een nauwe samenwerking met de professionals in veiligheid zoals wijkinspecteur, bewakingsagenten, gemeenschapswachten, gemeentelijke preventiewerkers, vaststellers en sanctionerende ambtenaren is onontbeerlijk. Het is ook belangrijk dat de focus verschuift van louter inbraak- en diefstalpreventie, naar een proactieve en motiverende aanpak die inzet op sensibilisering en empowerment van burgers.

Daarnaast wordt er ingezet op digitale waakzaamheid en het betrekken van diverse doelgroepen, om ook in de virtuele ruimte veiligheid te bevorderen.

Op het aspect van de digitale weerbaarheid wordt dieper ingegaan in het hoofdstuk betreffende de digitale veiligheid.

Op regionaal niveau zal samen met de lokale besturen de burgerlijke weerbaarheid worden versterkt. De gemeenten worden aangemoedigd om vrijwilligerskorpsen op te richten om de paraatheid bij noodsituaties te vergroten. Het doel van de vrijwilligerskorpsen is om de waardevolle vaardigheden van gemotiveerde personen op een gecoördineerde manier inzetbaar te maken.

4. Streven naar een efficiëntere en effectievere samenwerking tussen verschillende organisaties en entiteiten

Het Belgische veiligheidsbeleid richt zich op de realisatie van een integraal veiligheidsbeleid over de hele veiligheidsketen, waarbij duidelijke rol- en taakafbakening en complementaire samenwerking centraal staan.

Voor het waarborgen van de veiligheid wordt vaak onmiddellijk aan de politie gedacht voor wie het optreden wettelijk geregeld is. Maar daarnaast kunnen ook aan andere veiligheidsfuncties bepaalde veiligheidsopdrachten toevertrouwd worden.

Afhankelijk van de bevoegdheden binnen de verschillende beleidsdomeinen, zoals volksgezondheid, verkeer, financiën, leefmilieu, ruimtelijke ordening, werkgelegenheid, onderwijs en welzijn, werkt de politie steeds subsidiair aan de gespecialiseerde inspectiediensten.

Om de veiligheid van burgers te bevorderen en de operationele belasting van de politiediensten te verlichten, wordt prioritair ingezet op het versterken van de geïntegreerde samenwerking tussen politiediensten en andere publieke en private veiligheidsactoren buiten het politiedomein.

Hoewel het huidige, bestaande wettelijke kader reeds aanzienlijke mogelijkheden biedt, worden deze in de praktijk onvoldoende benut. Daarom wordt ingezet op gerichte sensibilisering van alle betrokken actoren.

Een rationalisering en herstructurering van het veiligheidslandschap is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- De Staat is verantwoordelijk voor de veiligheid op het openbaar domein en heeft het monopolie van dwang en geweldsmiddelen. Private instanties, ondernemingen en burgers zijn primair verantwoordelijk voor de veiligheid op private terreinen en bij door hen georganiseerde evenementen.
- De handhaving van de openbare orde en het gebruik van dwang- en geweldsmiddelen behoren tot de exclusieve bevoegdheid van de politiediensten en andere wettelijk bevoegde openbare gezagsdragers.
- Niet-politionele publieke veiligheidsfuncties kunnen, onder strikte wettelijke voorwaarden en steeds onder gezag en regie van de overheid, toezichts- of controletaken op het openbaar domein toegewezen krijgen.

Schaalvergroting en fusies van politiezones kunnen een meerwaarde opleveren, zowel voor de betrokken organisaties als voor de bevolking, doordat ze de weg openen naar een efficiëntere dienstverlening, een geoptimaliseerd personeelsbeheer en een grotere capaciteit voor misdaadbestrijding. Er wordt resoluut voor schaalvergroting gekozen, waarbij de fusie van de Brusselse politiezones een noodzakelijke eerste grote stap zal zijn.

Om te komen tot een eerlijkere en transparantere financiering van de Lokale Politie, wordt een nieuw financieringsmodel ontwikkeld dat duidelijker, evenwichtiger en flexibeler is. Dit financieringsmodel moet ervoor zorgen dat elke lokale politiezone basisdiensten van gelijkwaardige kwaliteit kan leveren, met middelen die zijn afgestemd op de specifieke behoeften.

5. Inzetten op een informatie gestuurde veiligheidszorg

Informatie-uitwisseling in alle richtingen is een essentiële factor in de multidisciplinaire aanpak van veiligheidsvraagstukken. Een betere informatiedoorstroming van de bevoegde (federale) diensten naar de bestuurlijke (lokale) overheid is primordiaal. Datakoppeling tussen departementen is geen technische bijzaak, maar een strategische noodzaak die het verschil maakt tussen een reactieve en een proactieve overheid.

Deze uitwisseling moet echter gepaard gaan met duidelijke democratische regels.

Teneinde de samenwerking tussen de politiediensten en de regionale en federale inspectiediensten nog verder te optimaliseren, dient finaal werk gemaakt te worden van de gestructureerde en wederzijdse informatie-uitwisseling van gegevens tussen de politie en de betrokken inspectiediensten zoals bepaald in artikel 44/11/9 §2, §3 en §4 van de wet op het politieambt. Dit is een absolute uitdaging voor de nabije toekomst. De bevoegde overheid zal dit verder onderzoeken, en uitwerken in een wet betreffende de politie-informatie.

Bij de uitwisseling van informatie tussen diensten moet aandacht worden besteed aan de werkelijke wederzijdse noden en behoeften van de betrokken diensten (need-to-know), aan de veiligheid en vertrouwelijkheid van de informatie, rekening houdend met de gevoeligheid ervan (bv. gerechtelijke onderzoeken), maar ook rekening houdend met de impact op de IT-ontwikkelingen en -architectuur, die moeten worden onderzocht en in perspectief moeten worden geplaatst ten opzichte van de andere bestaande behoeften.

Het huidige platform I+Belgium, dat de informatie-uitwisseling tussen politiediensten, justitiehuizen, elektronische monitoringcentra, penitentiaire administratie en parketten mogelijk maakt, is verouderd en functioneel niet meer aangepast. Dit belemmert een efficiënte opvolging van personen onder voorwaarden of met specifieke strafuitvoeringsmodaliteiten, wat een risico vormt voor de openbare veiligheid. Momenteel wordt met hoge prioriteit gewerkt aan de vervanging van I+Belgium door de nieuwe applicatie JustSignal. Fase 1 van JustSignal, die de opvolging door de politiediensten van signalementen en personen onder voorwaarden en strafuitvoeringsmodaliteiten mogelijk maakt, is voorzien tegen de zomer van 2026.

Parallel daaraan worden nieuwe projecten opgestart volgens het principe van privacy by design. Dit houdt in dat gegevensbescherming en respect voor de persoonlijke levenssfeer vanaf de ontwerpfase structureel worden geïntegreerd in de werking en technologie van de betrokken initiatieven.

6. Inzetten op het kraken van het criminele verdienmodel

Deze methodologie bouwt voort op de «Follow The Money»-strategie en richt zich specifiek op het effectief ontnemen van crimineel vermogen via inbeslagname, bevroezing en verbeurdverklaring van activa zoals vastgoed, voertuigen, luxegoederen en cryptovaluta.

De verhoging van de detectie van frauduleuze financiële transacties en criminele vermogens, berust op twee pijlers: de oprichting van een multidisciplinaire dienst voor fiscale en financiële onderzoeken onder gedeelde bevoegdheid van Justitie en Financiën, en de verankering van het concept in de internationale samenwerking en de informatie-uitwisseling. Inzake georganiseerde criminaliteit zal deze multidisciplinaire dienst zich richten op het opsporen, analyseren en kraken van criminele netwerken en geldstromen die onze economie en samenleving ondermijnen.

Er is een technische werkgroep opgericht voor een multidisciplinaire aanpak van de georganiseerde criminaliteit gericht op buit om operationele voorstellen te formuleren. Op basis van hun technische expertise en ervaring op het terrein hebben de leden als opdracht zwakke

punten in de "stop-take-use the money"-keten te identificeren en concrete voorstellen te formuleren om een multidisciplinaire onderzoekscapaciteit uit te bouwen die de hele keten aanpakt met de nadruk op het ontmantelen van criminele netwerken en kraken van het verdienmodel.

Zie ook hoofdstuk Veiligheid van de openbare ruimte en democratische waarden (Strijd tegen de georganiseerde en ondermijnende criminaliteit).

7. (Financiële) ondersteuning van lokale besturen in hun rol van regisseur van het lokaal veiligheidsbeleid

Op federaal niveau zal er worden voorzien in een meer duurzame en gerichte administratieve, juridische en financiële ondersteuning van de lokale overheden, in het kader van hun rol van regisseur van het lokaal veiligheidsbeleid zonder daarmee bijkomende planlast te creëren. De prioritaire aandacht gaat naar de rationalisering van dit subsidiebeleid om de integrale en geïntegreerde (samen)werking rond prioritaire criminaliteitsfenomenen op lokaal niveau te optimaliseren.

Deze financiering dient zich te richten op de aanpak van prioritaire fenomenen zoals vastgelegd in deze KIV en op de ondersteuning van oplossingsgerichte en innoverende projecten, zonder duurzame maatregelen uit het oog te verliezen.

Daarbij is het belangrijk dat de federale overheid het ondersteuningsbeleid voor het lokale veiligheids- en preventiebeleid hervormt met als doel het huidige financieringssysteem te vereenvoudigen en te objectiveren. Er wordt gestreefd naar een transparant en duurzaam kader dat middelen toekent op basis van objectieve criteria en zorgt voor een betere afstemming van de subsidiestromen ter ondersteuning van lokale besturen bij de uitbouw van een integraal veiligheids- en preventiebeleid.

Om de transparantie te verhogen en de beschikbare middelen optimaal te benutten is het belangrijk dat ook op federaal niveau een kadaster wordt opgemaakt van de subsidie en andere financieringsstromen naar het lokale niveau toe.

Op het niveau van de deelstaten, ondersteunt het Globaal Veiligheids- en Preventieplan van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op zijn beurt op gestructureerde wijze de gemeenten, politiezones en gespecialiseerde verenigingen bij de uitvoering van projecten die in lijn liggen met de vastgestelde regionale prioriteiten.

Dit plan is opgebouwd rond verschillende complementaire pijlers: geïntegreerde preventie, gecoördineerde administratieve aanpak, gespecialiseerde ondersteuning van slachtoffers, actieve promotie van veiligheidsberoepen, permanente vorming, crisisbeheer, technologische innovatie en versterkte inter-institutionele coördinatie.

Verder worden permanente overlegplatformen gefaciliteerd, gedeelde en innovatieve instrumenten ontwikkeld, en een nauwgezette opvolging gegarandeerd van de acties via aangepaste en proportionele evaluatie- en rapporteringsmechanismen.

8. Inzet van technologie ter bevordering van de veiligheid

Innovatieve technologieën kunnen nieuwe tools aanreiken aan rechtshandavingsinstanties en andere veiligheidsactoren, om de uitvoering van hun basisopdrachten te vergemakkelijken en performanter te maken. De nodige aandacht blijft dan ook gaan naar de evolutie van bewakingssystemen zoals camera's; naar de tendensen inzake Artificiële Intelligentie (A.I.), biometrie, drones, sensoren en andere technologieën met waakzaamheid voor mogelijk misbruik en fouten in deze systemen.

Het is nodig dat in deze context een vinger aan de pols gehouden wordt en hier (pro)actief wordt op ingespeeld door ervoor te zorgen dat het regelgevend kader mee evolueert met de snelle evolutie van de nieuwe technische mogelijkheden die zich aandienen.

Het inzetten van technologie heeft als doel om bij te dragen aan het effectief verhogen van de veiligheid in de publieke ruimte in het algemeen en op de plaatsen die bijzondere aandacht verdienen, zoals stationsomgevingen, recreatiedomeinen, voetbalstadions en andere evenementen met een verhoogd risico voor de openbare orde. Dit alles veronderstelt ook een goede samenwerking tussen de diensten onderling en met de externe betrokken partners.

Teneinde de veiligheid van onder meer beveiligingspersoneel, treinpersoneel, personeel van openbare vervoersmaatschappijen, inspectiediensten en hulpdiensten en de transparantie van interventies te bevorderen, zal het gebruik van individuele bewakingscamera's (bodycams) in niet-politionele context wettelijk worden geregeld.

9. Bestuurlijke aanpak een aanvulling op de klassieke strafrechtelijke handhaving

De strafrechtelijke aanpak blijft een essentieel instrument in de strijd tegen georganiseerde en ondermijnende criminaliteit. Echter, gezien de steeds verfijndere wijze waarop criminele netwerken infiltreren in de samenleving en in de reguliere economie, volstaat een louter repressieve benadering niet. Om deze reden is bestuurlijke handhaving noodzakelijk als aanvullend en versterkend beleidsinstrument.

De bestuurlijke aanpak fungeert als een strategische hefboom om risico's tijdig te onderkennen, criminele actoren snel te identificeren en hun verankering in de maatschappij tegen te gaan. Het beleid richt zich op het versterken van de slagkracht van lokale besturen, zodat zij via een doortastende en preventieve aanpak de ontplooiing van ondermijnende criminaliteit vermijden of effectief kunnen bestrijden.

Daarbij wordt gestreefd naar een geïntegreerde beleidsvoering, waarbij samenwerking tussen verschillende bestuursniveaus centraal staat. In het kader van deze gezamenlijke doelstelling wordt de informatie-uitwisseling tussen betrokken partnerdiensten en in het bijzonder met de parketten geoptimaliseerd.

Op federaal niveau werd met de wet van 15 januari 2024 betreffende gemeentelijke bestuurlijke handhaving de Directie voor Integriteitsbeoordeling voor Openbare Besturen (DIOB) gecreëerd.

De DIOB vervult een centrale rol in de ondersteuning van gemeenten bij de aanpak van ondermijnende criminaliteit die zich manifesteert binnen de bovenwereld. De verdere operationalisering van de DIOB is een beleidsprioriteit. Tegelijkertijd wordt de wet van 15 januari 2024 geëvalueerd met het oog op eventuele noodzakelijke aanpassingen, teneinde de effectiviteit van de bestuurlijke handhaving te versterken.

Een versterking van de coördinatie tussen de DIOB, de gemeenten en de gewestelijke diensten vormt daarbij een echte hefboom.

Vlaanderen versterkt de bestuurlijke handhaving als complement aan het strafrecht, met het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving (KVH) dd. 14/07/2023 als spil. De verdere uitrol en verbreding van het KVH met daaraan gekoppeld de verdere uitrol en uitbouw van het Vlaams Handhavingsplatform, moet leiden tot uniforme procedures, betere samenwerking tussen handhavingsdiensten en meer rechtszekerheid. Tegelijk wordt de bestuurlijke integriteitsaanpak versterkt via het DIOB-decreet dd. 22/12/2023 dat de Vlaamse overheid en de lokale besturen een instrument aanreikt om ondermijnende criminaliteit tegen te gaan, in het bijzonder binnen het vergunningenbeleid en de controle daarop.

Wallonië onderschrijft volledig de federale doelstelling om de bestuurlijke handhaving binnen het veiligheidsbeleid te versterken. Het pleit voor een evenwichtige, goed gecoördineerde en realistische uitvoering, die bijdraagt aan een duurzame geïntegreerde veiligheidsaanpak op het hele Waalse grondgebied.

Ook vanuit Waals perspectief biedt de wet op de bestuurlijke handhaving een belangrijke kans om de aanpak van ondermijnende criminaliteit te versterken. De rechtstreekse relatie tussen het federale niveau en de gemeenten maakt een vlotte, doeltreffende en transparante samenwerking mogelijk, die volledig rekening houdt met de lokale realiteit.

In Wallonië ligt de nadruk op een pragmatische aanpak. Door voort te bouwen op bestaande actoren en expertise, en door de rollen tussen het federale niveau, het Gewest en de lokale overheden duidelijk af te lijnen, kan het instrument optimaal worden afgestemd op de diversiteit van de Waalse gemeenten. Deze benadering waarborgt een coherente en werkbare organisatie, ongeacht het profiel of de grootte van de gemeente.

Regelmatige overlegplatformen kunnen bijdragen tot een samenhangende aanpak, overlap beperken en gestructureerde ondersteuning bieden aan de lokale besturen.

Daarnaast blijft een duidelijk juridisch kader essentieel om de complementariteit tussen de administratieve en gerechtelijke pijlers te verzekeren en om via een heldere en stabiele taakverdeling een vertrouwensvolle relatie met de lokale overheden te versterken.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest steunt de bestuurlijke aanpak op een nauwe samenwerking en coördinatie tussen safe.brussels en het team van het Arrondissementeel Informatie- en Expertisecentrum (ARIEC), dat verbonden is aan de Coördinatie- en Steundirectie van de Federale Politie, om een snelle en aangepaste reactie op de risico's van criminele infiltratie te waarborgen.

In dit kader zet safe.brussels, als kennis- en coördinatiecentrum voor preventie- en veiligheids-

beleid, zich in om het fenomeen van infiltratie door ondermijnende criminaliteit beter te begrijpen, onder meer door een kader te creëren dat de ontwikkeling van risicobeoordelingsmethoden bij zijn partners bevordert.

Dit partnerschap met het ARIEC maakt een echte bundeling van expertise mogelijk, zorgt voor een geharmoniseerde informatie-uitwisseling en biedt effectieve ondersteuning aan de gemeenten bij de uitvoering van integriteitsonderzoeken en gerichte administratieve maatregelen.

De gezamenlijke ambitie van safe.brussels en het ARIEC is om de nadruk te leggen op permanente opleiding van lokale en regionale actoren en op de ontwikkeling van gedeelde methodologische instrumenten, waardoor een efficiënte, juridisch veilige en op de specifieke uitdagingen van de regio afgestemde administratieve aanpak wordt gegarandeerd.

9.1. Gemeentelijke administratieve sancties (GAS)

De toepassing van GAS blijft een prioritair aandachtspunt binnen het veiligheids- en handhavingsbeleid. Een efficiënte informatie-uitwisseling tussen de bestuurlijke en gerechtelijke overheden (met name de lokale parketten) is hierbij essentieel. De protocolakkoorden in het kader van de GAS-wet zijn hiertoe het aangewezen instrument, waarbij elke partner gelijk benaderd wordt.

Daarnaast kunnen ook de overheden van de deelstaten administratieve sancties opleggen (bijvoorbeeld bij stedenbouwkundige en milieuovertredingen, of inzake subsidies aan ondernemingen).

In correctionele zaken, kunnen voor bepaalde strafrechtelijke inbreuken onmiddellijke minnelijke schikkingen voorgesteld worden. Een goede afstemming tussen de bestuurlijke en de gerechtelijke procedures is belangrijk.

Om de lokale overheden de nodige slagkracht te bieden voor een omvattende aanpak van gedragingen die op lokaal niveau voor overlast zorgen en de openbare orde ontwrichten, wordt er werk gemaakt van de versterking van het instrumentarium in het kader van de bestuurlijke handhaving.

Op basis van het vijfjaarlijks Gas-verslag zal de GAS-regelgeving worden herzien met het oog op het maximaliseren van de doeltreffendheid en het versterken van de praktische toepasbaarheid op het terrein. Met het oog op meer veiligheid en duidelijkheid streven wij ernaar dat de bestuurlijke en gerechtelijke handhavingsbevoegdheden helder worden afgebakend en worden ingezet in overeenstemming met hun verschillende aard en doelstellingen. De herziening zal plaatsvinden tegen de achtergrond van de inwerkingtreding van het nieuwe Strafwetboek, voorzien in april 2026, waarbij bepaalde inbreuken opnieuw worden gedefinieerd of gedecriminaliseerd.

Tot slot zullen de bepalingen inzake GAS worden geactualiseerd in functie van de invoering van de nieuwe wegcodes.

IV.

Veiligheid

van de openbare ruimte en
de democratische waarden

IV. Veiligheid van de openbare ruimte en de democratische waarden

«De veiligheid van de publieke ruimte op het grondgebied van België wordt gegarandeerd en de verworven en gedeelde democratische waarden worden beschermd»

De veiligheid van de publieke ruimte en het behoud van de democratische waarden in België vormen een essentiële voorwaarde voor de sociale cohesie van een goed functionerende samenleving en een essentiële pijler van onze democratie. Ze berust niet alleen op wetgeving en handhaving, maar ook op het actief beschermen van de verworven en gedeelde democratische waarden die ons verbinden. Vrijheid, gelijkheid, rechtszekerheid en maatschappelijke participatie vormen het fundament van deze waarden. Het is cruciaal dat deze principes niet alleen behouden blijven, maar ook actief versterkt worden. Beleidsmaatregelen rond veiligheid worden afgestemd op het bredere kader van mensenrechten en burgerlijke vrijheden, zodat elke interventie bijdraagt aan het vertrouwen in de publieke ruimte én in de democratische rechtsorde.

In het licht van complexe maatschappelijke uitdagingen en een steeds veranderende veiligheidscontext is het noodzakelijk om deze veiligheid te benaderen via een geïntegreerd en integraal beleid. Een versterkte samenwerking tussen nationale en internationale partners is noodzakelijk voor een coherente veiligheidsaanpak.

Het uitbouwen van een veiligheidscultuur en het versterken van vertrouwen in instellingen vergt een gezamenlijke “Whole of Government” en “Whole of Society”-aanpak.

1. Strijd tegen hybride dreigingen

Hybride dreigingen vormen een steeds complexer fenomeen waarbij statelijke en niet-statelijke actoren verschillende middelen combineren, zoals cyberaanvallen, desinformatie, economische druk en sociale ontwrichting, dreigingen op onze vitale en kritieke infrastructuren, de bedreigingen die verband houden met het fenomeen van het “uitwissen van culturen” op het niveau van het cultureel erfgoed, met als doel de veiligheid, stabiliteit en veerkracht van onze samenleving te ondermijnen.

Desinformatie vormt een groeiend risico voor de maatschappelijke veiligheid, de publieke opinievorming en het vertrouwen in democratische instellingen. In bepaalde gevallen kan desinformatie bewust worden ingezet als onderdeel van hybride beïnvloedingscampagnes of criminele activiteiten.

Om deze multidimensionale dreiging op een doeltreffende manier te benaderen, worden de krachten gebundeld in een interdepartementale samenwerking binnen het nationaal platform

rond hybride dreigingen: op die manier kunnen de betrokken partners informatie uitwisselen en samenwerken om het probleem in al zijn complexiteit te bestuderen en op een efficiënte en gecoördineerde manier aan te pakken om de weerbaarheid van onze samenleving te versterken.

De Belgische overheid versterkt de samenwerking tussen de verschillende bevoegde actoren om samen de strijd tegen de hybride dreigingen en de desinformatie tegen te gaan.

In deze context zal ze ook de samenwerking bevorderen met de internationale partners.

Er wordt geïnvesteerd in technologieën voor de bewaking en detectie van droneverkeer boven vitale en kritieke infrastructuren. Er is een werkgroep opgericht om aanbevelingen te formuleren en het gebruik van drones boven dergelijke infrastructuren te coördineren.

Er zal ook nauw samengewerkt worden met de politiediensten om misbruik van drones te voorkomen en te bestrijden, in het bijzonder rond gevoelige infrastructuren zoals gevangenissen.

De Federale Politie levert ook een bijdrage aan de monitoring en analyse van dit fenomeen door signalen van georganiseerde desinformatiecampagnes te detecteren, de impact ervan op de openbare orde in te schatten en relevante informatie te delen met bevoegde partners.

Ook op regionaal niveau worden initiatieven genomen om de weerbaarheid van onze samenleving te bevorderen. Zo bundelt het Vlaams Defensieplan diverse acties en beleidsinitiatieven die complementair zijn aan de uitwerking van weerbaarheidsstrategieën, crisisbeheer en bescherming van vitale en kritieke infrastructuur, zowel binnen de Vlaamse overheid als in interfederaal verband.

In Wallonië werd een beleid voor defensiegerelateerde dossiers (defensieplannen, veerkracht) opgezet, evenals een regionaal crisisbeheersingsplan op basis van het decreet van 13 juli 2023. Het gaat zowel om maatschappelijke veerkracht die de continuïteit van onze essentiële activiteiten mogelijk maakt en de bescherming van onze kritieke infrastructuur (ook in toepassing van de CER-richtlijn 2022/2557 (EU), die tot doel de weerbaarheid van kritieke entiteiten te verhogen die essentiële diensten verlenen aan vitale maatschappelijke functies), als om de assen van civiel-militaire samenwerking.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest steunt crisisbeheer op een geïntegreerde coördinatie tussen alle institutionele actoren, onder leiding van safe.brussels. De nadruk ligt op anticipatie, operationele voorbereiding en collectieve veerkracht, om een snelle en aangepaste reactie op noodsituaties te garanderen. Safe.brussels speelt een centrale rol bij risicoanalyse, noodplanning en ondersteuning van lokale partners, terwijl het een risicocultuur bevordert en de continue verbetering van de systemen stimuleert, in overeenstemming met de regionale en nationale prioriteiten.

2. De multidisciplinaire aanpak van de spionage en inmenging

De strijd tegen spionage en inmenging door interstatelijke actoren is een beleidsprioriteit voor België, gezien de toenemende geopolitieke spanningen en de strategische positie van het land als zetel van Europese en internationale instellingen. Buitenlandse mogendheden maken steeds vaker gebruik van spionage en van hybride middelen, zoals cyberaanvallen, desinformatie

en clandestiene beïnvloeding, om politieke besluitvorming, economische belangen en maatschappelijke stabiliteit te ondermijnen. Deze vormen van spionage en inmenging raken rechtstreeks aan de nationale veiligheid en de democratische rechtsorde, waardoor een gecoördineerde en daadkrachtige aanpak onontbeerlijk is. Het Openbaar Ministerie beschouwt de bestrijding van spionage en inmenging als een duidelijke prioriteit en vervult daarbij, samen met de bevoegde diensten een centrale rol in de detectie, voorkoming en vervolging van dergelijke feiten. Alleen door nauwe samenwerking, structurele informatie-uitwisseling en een duidelijke strategische prioritering kan België doeltreffend het hoofd bieden aan deze complexe en grensoverschrijdende dreigingen.

3. *Geïntegreerd grensbeheer en versterkte beveiliging van de toegang tot het grondgebied*

De Europese Unie heeft een «Meerjarig strategisch beleid voor een geïntegreerd Europees grensbeheer» ontwikkeld, gericht op het beheer van de buitengrenzen van de EU en het tegengaan van illegale grensoverschrijding, illegale migratie en grensoverschrijdende criminaliteit.

België zal actief aan deze doelstelling bijdragen, door de implementatie van de Nationale Strategie Geïntegreerd Grensbeheer 2024-2029. Deze strategie is, met inachtneming van de fundamentele rechten, gebaseerd op adequate controles, een nauwkeurige beeldvorming van het fenomeen en de risico's, en een duurzaam en humaan terugkeerbeleid.

Een versterkte beveiliging van de logistieke toegangspunten van België is van essentieel belang, zowel voor de bestrijding van smokkelactiviteiten en georganiseerde criminaliteit als voor het waarborgen van het vlot functioneren van onze economie.

Het is aangewezen om, in samenwerking met alle bevoegde en betrokken actoren, aangepaste strategieën te ontwikkelen die rekening houden met de specifieke uitdagingen en fenomenen die zich aan deze toegangspunten voordoen, evenals met de bestaande specifieke plannen.

De uitvoering van deze geïntegreerde aanpak vereist nauwe samenwerking tussen de Federale en de Lokale Politie, de Dienst Vreemdelingenzaken, Fedasil, Douane en de Kustwachtpartners.

4. *Bescherming van de vrije meningsuiting en de persvrijheid*

We sluiten ons aan bij de internationale inspanningen ter bescherming van journalisten, die zich de naleving van journalistieke deontologische regels tot taak stellen, tegen bedreiging en geweld, zowel online als offline. Het platform persveilig.be biedt meldingsmogelijkheden, juridische ondersteuning en richtlijnen voor veilig werken. Hoewel het in Vlaanderen werd gelanceerd, is het ingebed in een bredere Belgische en internationale context. Via samenwerking met Franstalige partners en federale instanties zoals politie, justitie en het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, worden dossiers die een nationale aanpak vereisen efficiënt opgevolgd. Zo bouwen we samen aan een geïntegreerd systeem dat persvrijheid actief ondersteunt.

5. Racisme, discriminatie en haatmisdrijven

Racisme en discriminatie zijn niet alleen individuele uitingen van haat of vooroordelen, maar ook fenomenen die de sociale cohesie ondermijnen en de toegang tot gelijke kansen belemmeren.

Er komt een ambitieus interfederaal plan 2026-2029 tegen racisme, in lijn met de verbintenissen die België is aangegaan op de Conferentie van Durban, en met het federale regeerakkoord. Daarbij zal de focus met name liggen op de strijd tegen haatspraak.

De gemeenschappelijke omzendbrief 13/2013 van de Minister van Justitie, de Minister van Binnenlandse Zaken, de Staatssecretaris voor Gelijke Kansen, Gendergelijkheid en Diversiteit, en het College van procureurs-generaal, betreffende het gerechtelijk beleid inzake de bestrijding van discriminatie (met inbegrip van haatmisdrijven, negationisme en discriminatie op grond van geslacht), werd gewijzigd, is in werking getreden op 22 april 2024 en wordt momenteel uitgevoerd.

Er wordt bijzondere aandacht besteed aan inbreuken die via het internet, sociale media-netwerken worden gepleegd. Het gaat om discriminerende cyberhaat. Hiervoor worden specifieke samenwerkingsverbanden ontwikkeld met onder meer de Federale Politie en internet-providers om cyberhaat aan te pakken en de discriminatoire inhoud te verwijderen.

Met betrekking tot de vervolgingsstrategie legt de omzendbrief tevens de nadruk op de ontwikkeling van specifieke alternatieve maatregelen, die passend kunnen zijn gelet op de aard van de feiten en de persoonlijkheid van de dader.

Ter versterking van de strijd tegen alle vormen van discriminatie dient elk gerechtelijk arrondissement een actieplan op te stellen. Dit actieplan bevat de maatregelen die binnen het arrondissement worden genomen voor de uitvoering van de richtlijnen van COL 13/2013, aangevuld met eventuele lokale kenmerken.

De omzendbrief beoogt eveneens de sensibilisering van magistraten van het parket, van het arbeidsauditoraat, als van de referentie ambtenaren bij de politie en van de betrokken sociale inspectiediensten voor de problematiek en de geldende wetgeving. Zowel basisopleidingen als verdiepende opleidingen op dit vlak zijn verplicht of worden aangemoedigd.

Een evaluatie van de omzendbrief is voorzien om de drie jaar, te rekenen vanaf de datum van inwerkingtreding. Aanbevelingen zullen worden uitgewerkt indien nodig om de aanpak van discriminatie te verbeteren.

In overleg met de gerechtelijke autoriteiten, zullen er initiatieven worden genomen om te evalueren op welke manier de website Police-on-web moet worden verbeterd om meldingen en aangiften van haatspraak en seksuele intimidatie te kunnen ontvangen, met als doel om de aangiftebereidheid te verhogen, het dark number te verminderen, de politie in staat te stellen om hier op een adequate manier op te reageren terwijl daarbij aandacht wordt besteed aan de zorg voor de slachtoffers en secundaire victimisatie wordt vermeden.

6. Radicalisering, gewelddadig extremisme en terrorisme

De Strategie Extremisme en Terrorismen (Strategie T.E.R.) heeft als doel het voorkomen en beperken van extremisme en terrorisme, inclusief het proces van radicalisering, binnen onze samenleving. Het is een multidisciplinaire strategie, die verankerd is op alle beleidsniveaus in België en steunt op een nauwe samenwerking tussen alle betrokken actoren. Binnen de Strategie T.E.R. worden diverse thematieken behandeld, die betrekking hebben op uiteenlopende politieke, ideologische, religieuze en filosofische overtuigingen, met als uitgangspunt een integrale en inclusieve aanpak.

Het interfederaal samenwerkingsakkoord inzake informatiedeling over personen veroordeeld voor terroristische misdrijven in een gevangeniscontext bevindt zich in de afrondende fase met de betrokken federale en gemeenschapspartners. Het voorziet in de juridische verankering van de Penitentiare Integrale Veiligheidscel Radicalisering (PIVC-R) binnen detentie, de structurele koppeling met de lokale integrale veiligheidscellen radicalisering (LIVC-R) buiten detentie, het mandaat van de justitiehuisen, en uniforme afspraken voor betrouwbare informatie-uitwisseling. Hiermee wordt een geïntegreerde ketenaanpak tijdens en na detentie juridisch en operationeel geborgd.

Er wordt ingezet op een geïntegreerde aanpak tot het voorkomen en bestrijden van terrorisme en extremisme, en het verminderen van maatschappelijke spanningen en polarisatie, door het gericht monitoren van dreigingen, het intensief verzamelen van informatie in samenwerking met nationale en internationale partners, en de uitvoering van complexe gerechtelijke onderzoeken en operaties. De Geïntegreerde Politie investeert verder in het verbeteren van haar expertise, innovatie en gestandaardiseerde informatieprocessen, het ontwikkelen van actuele strategische beeldvorming, het versterken van de samenwerking met nationale en internationale partners via verschillende coördinatiestructuren Joint Information Center (JIC) en het Joint Decision Center (JDC), en het bestrijden van de financiering van terrorisme conform internationale verplichtingen zoals van het Financial Action Task Force (FATF).

Terrorisme vertoont een toenemende internationalisering en wordt sterk beïnvloed door geopolitieke contexten die fungeren als katalysatoren voor propaganda, radicalisering en mobilisatie tot actie.

Daarnaast zien we een versnelling van radicaliseringsprocessen, waarbij steeds jongere personen betrokken raken in planning, voorbereiding en uitvoering van acties. De verwevenheid tussen offline en online werelden vergroot dit risico, terwijl de digitale dimensie nog onvoldoende wordt benut voor preventie en proactieve interventies.

Nieuwe technologieën, waaronder generatieve AI, dragen bij aan de verspreiding van propaganda, haatboodschappen en desinformatie. Verdachten kampen vaak met mentale gezondheidsproblemen, isolement en digitale afhankelijkheid, wat hun kwetsbaarheid vergroot. Bovendien duiken nieuwe fenomenen / bewegingen op rond nihilisme, occultisme en zelfverminking.

Deze verontrustende trends vereisen meer internationale samenwerking, uitwisseling en gerichte opleiding.

De wet van 30 juli 2018 tot oprichting van lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme, gaf de eerste wettelijke basis voor de oprichting van een LIVC R. Deze wet kon echter enkel de federale bevoegdheden regelen. Op Vlaams niveau werd het decreet van 21 juli 2021 houdende de machtiging van de Vlaamse deelnemers aan en de regeling van de modaliteiten van deelname aan de LIVC R genomen. Een aantal zaken moeten nog (bijkomend) worden geregeld via een samenwerkingsovereenkomst. De Franse Gemeenschap heeft het decreet van 8 juni 2023 aangenomen dat de deelname van de diensten die onder de bevoegdheid van de Franse Gemeenschap vallen aan de LIVC R regelt. Gezien de toenemende bezorgdheid over het proces van gewelddadige radicalisering bij minderjarigen zal bovendien een nieuwe omzendbrief “Polarisering, extremisme en gewelddadig radicalisme op scholen” worden geïmplementeerd, met bijzondere aandacht voor de coördinatie tussen scholen en lokale politiediensten (PLP41).

In en rond Brussel wordt het Plan “Grote Steden” uitgerold, in lijn met het plan dat in 2015 werd opgezet na de aanslagen in Parijs en de terroristische dreiging in België. De toename van druggerelateerd geweld in de hoofdstad en de omgeving van de luchthaven, evenals de structurele capaciteitsproblemen van de lokale veiligheidsdiensten, vereisen een snelle herinvoering van deze ondersteuning, zoals voorzien in voormeld plan, om actief de strijd aan te gaan met de georganiseerde criminaliteit en radicalisering. Dit nieuwe plan zal o.a. voorzien in een versterking van de betrokken Lokale Politie, om verscherpt toezicht te kunnen houden op geradicaliseerde individuen en krachtdadig op te treden tegen onderliggende criminele fenomenen zoals wapen- en mensenhandel, drugshandel, illegale economie, enz. Steden die met vergelijkbare moeilijkheden kampen, kunnen ook aanspraak maken op dezelfde aanpak.

Naast de deelname aan de interfederale werkgroep ‘preventie’ zal het Waalse Gewest zich voorzien van een decretale kaderregeling voor de LIVC-R, waarvan de werkzaamheden de Lokale Taskforces moeten voeden.

In de Franse Gemeenschap draagt het CAPREV (Centre d’Aide et de Prise en charge des personnes directement concernées par les radicalismes et extrémismes violents) bij aan de geleidelijke uitvoering van het justitie wetboek op Gemeenschapsniveau (Decreet van 5 oktober 2023 tot invoering van de justitie wetboek op Gemeenschapsniveau), dat volledig in lijn is met de strategische doelstellingen van de Federatie Wallonië-Brussel op het gebied van preventie en veiligheid.

Als lid van het Netwerk voor begeleiding bij extremisme en gewelddadige radicalisme zal het CAPREV het gemeenschapsbeleid ondersteunen dat gericht is op: het voorkomen van betrokkenheid bij radicaliseringsprocessen (secundaire preventie), het faciliteren van het loskomen van radicalisering en de herintegratie van betrokken personen (tertiaire preventie), en het versterken van de coördinatie tussen onderwijs-, sociale, gerechtelijke en veiligheidsactoren.

Het CAPREV ondersteunt ook de Justitiehuzen bij de begeleiding van justitiabelen die onderworpen zijn aan specifieke maatregelen in verband met gewelddadig extremisme en kan bijdragen aan het werk van de LIVC-R, waardoor een geïntegreerde en gecoördineerde strategische aanpak wordt gewaarborgd.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest beperkt zich in zijn aanpak niet tot de bekende vormen van extremisme, maar beoogt het volledige spectrum te omvatten, inclusief geestelijke gezondheid, situaties van beïnvloeding, sociale of psychologische kwetsbaarheid en nieuwe dynamieken van breuk of identitaire terugtrekking. Safe.brussels coördineert en ondersteunt de Lokale Integrale Veiligheidscellen (LIVC-R) met als doel de veerkracht van wijken te versterken, escalatie van spanningen te voorkomen en dialoog, sociale cohesie en het aanpassingsvermogen van instellingen te bevorderen. Deze strategie steunt op permanente opleiding, kennisdeling en regelmatige evaluatie van de systemen, om een aangepaste respons te garanderen op de diversiteit en complexiteit van de Brusselse uitdagingen.

7. Ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht

De strijd tegen ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht vormt een belangrijk onderdeel van het veiligheidsbeleid, gezien de directe aantasting die deze inbreuken betekenen voor de internationale en nationale openbare orde en voor de democratische waarden.

Het belang van deze strijd is erkend door de wetgever, die extraterritoriale bevoegdheden heeft toegekend, onder meer voor oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid en genocide. De huidige regering heeft zich ertoe verbonden hiervan een van haar prioriteiten te maken, en de wens geuit om de vervolging van de daders van dit soort misdrijven te intensiveren.

Op basis van de extraterritoriale bevoegdheden die door de Belgische wetgever zijn erkend voor oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid en genocide, en in het licht van de internationale verbintenissen die ons land is aangegaan, zullen concrete acties worden ondernomen om een doeltreffende en gecoördineerde gerechtelijke respons te verzekeren.

Gezien de regelmatige toename van het aantal dossiers in deze materie - in het bijzonder in 2025 - zal het nodig zijn om erover te waken dat de onderzoeks-capaciteiten van de federale gerechtelijke politie, het federaal parket en de hoven en rechtbanken voldoende zijn om de effectieve uitoefening van de bevoegdheden inzake ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht te verzekeren. Dit zal waar nodig worden afgestemd op terrorisme-inbreuken wanneer deze kwalificaties kunnen worden gecumuleerd.

Dit heeft onder meer tot doel te garanderen dat België zijn internationale verplichtingen volledig nakomt en in geen geval kan dienen als toevluchtsoord voor daders van ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht.

8. Erkenning van lokale Geloofsgemeenschappen: Waarborg voor democratie, transparantie en veiligheid

Het erkennen van lokale geloofsgemeenschappen is een belangrijk onderdeel van een democratische en diverse samenleving.

Een aantal erkenningscriteria hebben betrekking op de vrijwaring van de democratische rechtsorde zoals het beschikken over een gunstig federaal veiligheidsadvies (heeft betrekking op elementen die de veiligheid van de Staat en de openbare orde aanbelangen), aspecten die verband houden met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging, ongeoorloofde buitenlandse beïnvloeding, naleven van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens (EVRM), de grondwet en de non-discriminatie-regelgeving.

Het aanmoedigen van lokale geloofsgemeenschappen om zich in te schrijven in het erkenningsmodel, creëert voor de overheid meer mogelijkheden tot transparantie, samenwerking en toezicht. Een erkende lokale geloofsgemeenschap waarmee de overheid in dialoog staat, biedt een duidelijke meerwaarde.

9. *Strijd tegen de georganiseerde en ondermijnende criminaliteit*

Georganiseerde criminaliteit vormt een directe bedreiging voor de veiligheid van onze bevolking, ondermijnt de rechtsstaat en infiltreert de legale economie door middel van witwassen, corruptie en geweld. Criminelen bewegen zich vlot van de ene sector naar de andere, van het ene land naar het andere en van het ene rechtsgebied naar het andere, terwijl de overheidsinstanties slechts een fragmentarisch beeld van de situatie hebben. Om dit fenomeen te bestrijden, moet worden gesteund op de volgende vier strategische hefboomen:

Een nationaal beeld van de criminele fenomenen

Er wordt een permanent nationaal dreigings- en fenomenenbeeld uitgebouwd dat een gedeeld zicht geeft op de belangrijkste fenomenen, zoals drugscriminaliteit en sociale of fiscale fraude. Dit beeld is voornamelijk gebaseerd op politiedata en wordt systematisch aangevuld met signalen vanuit de magistratuur, de douane, inspectiediensten en, waar nodig, private partners. Dit beeld wordt door de verschillende diensten gebruikt om hun prioriteiten te bepalen, deze - indien nodig - bij te sturen, gezamenlijke operaties te organiseren en de resultaten van hun acties te evalueren.

Koppelen van data

Criminele organisaties opereren departement-overschrijdend en exploiteren systematisch de versnippering van overheidsinformatie. Een effectieve strijd tegen georganiseerde misdaad vereist daarom dat politie, justitie, fiscus, sociale inspectiediensten, douane en andere partners toegang hebben tot elkaars relevante gegevens binnen een helder juridisch kader. De bestaande obstakels worden weggewerkt en de uitwisseling en integratie van informatie tussen alle bevoegde diensten wordt versterkt binnen een duidelijk en veilig juridisch kader.

Kraken van het criminele verdienmodel

“Kraken van het criminele verdienmodel” betekent dat België georganiseerde criminaliteit in de kern aanvalt: de winsten, structuren en kanalen waarmee criminelen geld genereren, verbergen en herinvesteren worden “gekraakt”. De aanpak brengt alle financiële sporen samen - geldstromen opsporen, volgen, blokkeren, afpakken en herbestemmen - tot één duidelijke strategie

die criminele businessmodellen duurzaam ontwricht. Door illegale kapitalen vroegtijdig in beeld te brengen, criminele vermogens systematisch te confisqueren en witwaskanalen dicht te zetten, vermindert de slagkracht van netwerken en neemt de bescherming van burgers en rechtsstaat toe. Deze aanpak omvat gezamenlijke acties van de betrokken diensten in alle stadia van de financiële processen, een betere coördinatie, maar ook een versterking van de capaciteit die aan deze zaken wordt besteed en een grotere specialisatie van de actoren op alle niveaus van de keten. De criminele winsten worden zo niet meer geïnvesteerd in geweld, corruptie en nieuwe misdrijven, maar worden, voor zover mogelijk, gebruikt om het veiligheidsbeleid te versterken.

Logistieke hubs

Naast het versterken van de grenscontroles is het noodzakelijk om de logistieke hubs te versterken om ze beter bestand te maken tegen criminele organisaties. De risico's moeten worden geïdentificeerd, beheerd en opgevolgd door middel van een ketenbenadering waarbij zowel de overheid als de particuliere sector actie ondernemen.

De harmonisatie van controles, het filteren van kritieke functies en het versterken van de informatie-uitwisseling met buitenlandse partners om de overdrachtseffecten tussen havens, luchthavens en andere communicatieknooppunten te beperken, staan centraal in deze doelstelling. Dankzij gezamenlijke analyses, gecoördineerde onderzoeken en een versterkte aanwezigheid in de landen van herkomst en doorvoer vergroot België zijn kansen om criminele netwerken in een vroeg stadium te verstoren, parallel aan de ontwikkeling van internationale en Europese veiligheidskaders.

9.1. Strijd tegen mensenhandel en mensensmokkel

Mensenhandel en mensensmokkel zijn hardnekkige en complexe fenomenen die de menselijke waardigheid ernstig ondermijnen via structurele en systematische uitbuiting, zowel seksueel als economisch.

Een doeltreffende aanpak van deze fenomenen vereist een geïntegreerd beleid, dat proactief en doortastend optreedt, met aandacht voor preventie, bescherming van slachtoffers en de ontmanteling van de onderliggende criminele netwerken. Hiervoor is een multidisciplinaire aanpak nodig, gebaseerd op de vroegtijdige opsporing van uitbuitingsstructuren, de versterking van de informatie-uitwisseling op nationaal en internationaal niveau, en gerichte preventie-maatregelen in sectoren die als risicovol worden beschouwd.

De voorgaande nationale actieplannen tegen mensensmokkel en mensenhandel lopen ten einde. Er zullen twee nieuwe nationale actieplannen worden uitgewerkt door de Interdepartementale Coördinatiecel Mensenhandel en Mensensmokkel, met aandacht voor o.a. de kwestie van sensibilisering in de landen van herkomst van slachtoffers voor het risico op uitbuiting. Ook zal het overleg met de deelstaten worden opgevoerd met het oog op een gedegen coördinatie van de opvang van slachtoffers die bereid zijn om in te stappen in de voorziene beschermings-procedure.

De kwestie van minderjarige slachtoffers van mensenhandel blijft een centraal aandachtspunt. Teneinde een optimale opvang van minderjarige slachtoffers te waarborgen, zal de nieuwe omzendbrief betreffende de multidisciplinaire samenwerking tussen de actoren worden gevolgd. De omzendbrief schept klaarheid in de wisselwerking tussen de federale normen inzake mensenhandel en de gefedereerde normen betreffende de bescherming van minderjarigen, teneinde een doelmatige bescherming en doorverwijzing van die slachtoffers te garanderen.

De sensibiliseringscampagne 'Blue Heart', die in samenwerking met de Verenigde Naties wordt gevoerd om mensenhandel nog meer onder de aandacht te brengen, krijgt een herhaling. Bij deze landelijke campagne, die jaar na jaar succesvoller wordt, zijn verschillende beleidsniveaus betrokken. Verscheidene gemeenten leveren hiertoe een substantiële bijdrage via zichtbare acties op hun grondgebied.

Een verhoogde inzet op controles verhoogt de kans op het detecteren van illegale tewerkstelling en uitbuiting. Slachtoffers worden momenteel ondersteund door gespecialiseerde organisaties die psychosociale hulp, huisvesting en crisisopvang bieden. Bij vaststellingen wordt nauw samengewerkt met relevante overheidsdiensten en welzijnsactoren om snelle en gepaste opvang te garanderen. In lijn met het Vlaams regeerakkoord wordt onderzocht hoe deze samenwerking verder kan worden versterkt, met bijzondere aandacht voor een snellere detectie en begeleiding van slachtoffers van mensenhandel. Daarbij wordt ook bekeken hoe werkgevers hierin meer verantwoordelijkheid kunnen opnemen.

Zowel Vlaamse als federale actoren zetten gezamenlijk stappen in een gecoördineerde en kennisgedreven aanpak van de problematiek van de tienerpooiers. Dit blijft een prioriteit. Een specifieke werkgroep "Daders" werd opgericht binnen de stuurgroep Tienerpooiers. Op basis van recent wetenschappelijk onderzoek naar het profiel en de werkwijze van daders (2023) zijn beleidsaanbevelingen vertaald naar concrete acties.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest richt zich op het versterken van preventie, vroegtijdige detectie en bescherming van slachtoffers, en steunt op nauwe samenwerking tussen lokale overheden, politiediensten, gerechtelijke actoren, gespecialiseerde verenigingen, sociale partners, evenals op de actieve inzet van gewestelijke inspecteurs die reeds op het terrein aanwezig zijn. Safe.brussels ondersteunt de coördinatie van lokale mechanismen en bevordert kennisdeling, permanente opleiding en begeleiding van professionals. Deze strategie maakt deel uit van een dynamiek van interfederale en internationale samenwerking, om een aangepaste, humane en doeltreffende respons te waarborgen tegenover de snelle evolutie van criminele netwerken en de diversiteit aan situaties die zich in Brussel voordoen.

9.2. Een multidisciplinaire strategie voor een doeltreffend drugsbeleid

Qua aanpak moet in ons geïntegreerd nationaal beleid de focus gelegd worden op de keten in zijn integraliteit, van preventie en vroegdetectie tot repressie, harm reduction en (na)zorg. Dat beleid kan alleen maar effectief zijn als iedereen met voldoende slagkracht en middelen samenwerkt via een multidisciplinaire integrale aanpak: federale, gewestelijke en lokale

overheden, politie, justitie, douane, inspectiediensten, de Dienst Vreemdelingenzaken, hulpverlening, jeugdzorg, onderwijs enz.

Jeugddelinquentie en drugs zijn meer en meer gelinkt. Er worden bv in de havens door drugsbendes meer en meer minderjarigen ingezet als 'uithalers'. Deze minderjarigen worden ook vaker ingezet als dealers. Om dit fenomeen aan te pakken is er een verregaande samenwerking nodig tussen politie, parket en de bevoegde diensten van de deelstaten. Zo kan het fenomeen grondig in kaart worden gebracht en kunnen er gepaste maatregelen worden genomen.

In het kader van een kordaat lik-op-stukbeleid wordt onder meer ingezet op een onmiddellijke reactie tegen en een nultolerantie ten aanzien van drugshandel.

Naast de directe actie is dus ook een indirecte aanpak nodig. Andere actoren uit de samenleving kunnen ook een rol opnemen of zich bewust worden van hun rol: de bedrijven, de buurtwerkers, de jeugdverenigingen en de sportclubs, maar ook elke individuele burger. Als we er allemaal, vanuit onze eigen rol en maatschappelijke positie, voor zorgen dat we weerbaar worden tegen infiltratie en instrumentalisering door het criminele milieu, dan krijgen criminele organisaties het veel moeilijker om hun activiteiten uit te bouwen.

Alle bij de drugsproblematiek betrokken partners binnen de Algemene Cel Drugs (ACD) hebben de interfederale drugsstrategie 2026-2029 opgesteld. Ook wordt voorzien in een nieuw actieplan. Beiden worden gebaseerd op de principes uiteengezet in de nieuwe Europese drugsstrategie die op 4 december 2025 werd voorgesteld.

Binnen de ACD worden verder verschillende werkgroepen opgezet die zich buigen over diverse topics, waaronder de globale en gecoördineerde aanpak van de keten van illegaal druggebruik en illegale drugshandel. Er zal eveneens gewerkt worden aan de analyse van de Wet betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen, kortweg de drugswet van 1921 met het oog op het in kaart brengen van knelpunten en hiaten die mogelijks nopen tot aanpassing van de wet.

De ACD zal ook een debat rond het drugsbeleid op festivals houden met het doel aanbevelingen hierover te formuleren. Ze baseert zich hiervoor op bestaande en - waar mogelijk wetenschappelijk onderbouwde - goede praktijken en analyseert internationale initiatieven. Het uiteindelijke doel is om steden die festivals organiseren richtlijnen te bieden voor een evenwichtig drugsbeleid, variërend van preventie en vroeginterventie tot handhaving, inclusief maatregelen om risico's en schade te beperken.

Daarnaast zal een werkgroep zich buigen over jongeren in criminele drugsmilieus: met als doel het opmaken van een nota over een preventieve aanpak gericht op jongeren die het risico lopen in te stromen in criminele organisaties die zich bezig houden met drugshandel en productie."

Het Nationaal Drugscommissariaat werkt op zijn beurt een strategisch plan van aanpak voor de bestrijding van druggerelateerde georganiseerde misdaad uit. Deze strategie bouwt voort

op eerdere plannen, zoals het Plan “Grote Steden”, het Kanaalplan en het Stroomplan, acties en maatregelen in één overkoepelende nationale strategie, zodat alle inspanningen dezelfde richting uitgaan en de beschikbare middelen efficiënt worden ingezet. Het commissariaat mobiliseert de betrokken actoren en partners rond deze aanpak en stimuleert bewustwording, met als doel het vertrouwen van burgers en diensten in de overheid te versterken of te herstellen.

In het raam van het NVP en het Nationaal Politieel Drugsplan wordt een brede en geïntegreerde aanpak van het fenomeen, gehanteerd op basis van kennisgestuurde strategieën, een versterkte samenwerking tussen de veiligheidsactoren, en een flexibele, doelgerichte inzet van mensen en middelen.

In samenwerking met lokale en gerechtelijke partners, wordt ingezet op het systematisch verstoren van criminele infrastructuren en dynamieken.

Proactieve en preventieve maatregelen zoals onder meer vroegtijdige detectie van spanningen tussen criminele groeperingen, analyse van geweldspatronen en nauwe samenwerking met steden en gemeenten worden gehanteerd met het oog op het versterken van de maatschappelijke weerbaarheid. Deze aanpak combineert reactieve paraatheid met strategische anticipatie op toekomstige risico's.

9.2.1. Versterking van het wettelijke kader

We voorzien veel zwaardere straffen voor drugsbaronnen of georganiseerde bendes die minderjarigen inzetten om hun misdrijven te plegen, misdrijven zoals geld van illegale herkomst vervoeren, drugs dealen, tot zelfs het plegen van gewelddaden.

Tegelijk versterken we de lokale besturen bij een alomvattende preventieaanpak ten aanzien van jongeren in de ondermijnende criminaliteit, en de bestrijding hiervan via o.a. campagnes.

Om te voorkomen dat de georganiseerde criminaliteit België uitkiest om haar activiteiten te ontwikkelen, verhogen wij de strafmaat in het nieuwe Strafwetboek, de wet van 24 februari 2021 en de wet van 9 juni 2006, teneinde de deelname aan een criminele organisatie, drugs-handel en wapenhandel strenger te bestraffen.

De straf voor het misdrijf van het witwassen van geld wordt verzaamd wanneer het wordt gepleegd in het kader van georganiseerde criminaliteit of door personen die onder de meldingsplicht vallen.

Wij zien toe op de omzetting van de nieuwe Europese richtlijn inzake verbeurdverklaring, die voorziet in ‘verbeurdverklaring zonder veroordeling’, om ervoor te zorgen dat misdaad niet loont.

9.2.2. Drugshandel

In de strijd tegen de internationale drugshandel versterken we in nauw overleg met de bevoegde overheid onze aanwezigheid in de bron- en transitlanden van cocaïne in Zuid-Amerika, onder meer via mobiele magistraten, en investeren we in onderzoekscapaciteit ter plaatse.

We zetten volop in op een 'Joint Intelligence & Investigation'-aanpak, die gevoerd wordt in samenwerking met Europese en andere internationale partners, en versterken eveneens de bilaterale politiesamenwerking. Daarnaast versterken we onze politionele en justitiële aanwezigheid in landen die gelinkt kunnen worden aan drugs en georganiseerde misdaad, door meer buitenlandse verbindings-officieren van de Federale Politie aan te stellen of justitiële kennis qua aanpak van de georganiseerde criminaliteit te delen via het parket.

Op gerechtelijk vlak streven we naar een nultolerantie ten aanzien van handel in verdovende middelen. Daders moeten worden vervolgd en bestraft.

Door internationale samenwerking, gerichte risicoselectie en inzet van geavanceerde detectietechnologie wordt de effectiviteit van het toezicht op in- en uitvoer via havens, grenzen, lucht- en zeehavens, met het oog op het voorkomen van drugsmokkel en andere vormen van illegale handel versterkt.

Deze wettelijke instrumenten bepaald in de drugswet stellen de bevoegde instanties in staat om daadkrachtig op te treden tegen illegale handel en zo de veiligheid van de samenleving en de bescherming van de economische belangen van de staat te waarborgen.

9.2.3. Drugs in de gevangenis

Een belangrijk deel van de gedetineerden heeft ook te kampen met ernstige verslavingsproblematieken, en in het bijzonder drugsverslaving. In samenwerking met Justitie, Volksgezondheid en de deelstaten breiden we het aantal begeleidingsprogramma's en drugsvrije afdelingen (ook gekend als drugbehandelingsafdelingen) uit.

Een verblijf in de gevangenis belet jammer genoeg niet altijd dat criminele activiteiten worden verdergezet, met veiligheidsrisico's tot gevolg. Om ervoor te zorgen dat dit fenomeen zoveel als mogelijk verhinderd wordt en actief wordt aangepakt, stellen we alles in het werk opdat het bestaande controlemechanisme meer zou focussen op controle én op ondersteuning van de gevangenisadministraties, zodat zij zich (nog) meer kunnen richten op de strijd tegen strafrechtelijke feiten die zich afspelen binnen de gevangensmuren, zoals het binnensmokkelen van verboden objecten, gebruik van gsm's, enz.

Naast de behandeling van de verslavingsproblematiek mikken we op een betere opsporing en bestrijding ervan.

We bereiden de bestaande controlemechanismen uit met verplichte drugstesten voor gedetineerden in gevangenissen, detentiehuisen en transitiehuisen. Deze drugstesten hebben bij een positief resultaat tot gevolg dat de medische en de psychosociale dienst van de gevangenis gealarmeerd wordt, en beogen een ontradend effect doordat tuchtrechtelijk kan

worden opgetreden. De drugstesten kunnen zowel gericht plaatsvinden op basis van individuele aanwijzingen, als op willekeurige basis indien dit noodzakelijk is voor de handhaving van de orde of veiligheid.

Binnen een interfederale samenwerking wordt onderzocht hoe innovatieve technieken ingezet en juridisch verankerd kunnen worden met het oog op het toepassen van een meer aan-klampende opvolging van het verslavingsprobleem. .

9.2.4. Benadering van personen die drugs gebruiken

De regering neemt geen initiatief tot legalisering van drugs.

Drugs zijn altijd schadelijk en dat moet ook zo gecommuniceerd worden. Druggebruik mag nooit worden genormaliseerd. We investeren in het voorkomen van middelengebruik, in het begeleiden van gebruikers om te stoppen en in het beperken van de schade van middelengebruik in samenspraak met de deelstaten.

Op federaal niveau versterken we de verslavingszorg binnen de reguliere zorg, bijvoorbeeld bij de huisarts. We zetten eveneens extra in op zorg voor mentale en druggerelateerde problematiek bij jongeren en kinderen via mobiele teams, die multidisciplinair samengesteld zijn.

Verslavingszorg moet voldoende op maat zijn voor iedereen en in het bijzonder voor kwetsbare groepen zoals zwangere vrouwen, jonge polydruggebruikers en gedetineerden.

De recente wijziging van de wet ter bescherming van personen met een psychiatrische aandoening laat toe om verslaafde zwangere vrouwen gedwongen te laten opnemen in instellingen voor verslavingszorg. Deze nieuwe mogelijkheid wordt binnen het beschikbare aanbod mee in de praktijk gebracht en ondersteund.

We onderzoeken of de erkenning van de specialisatie tot verslavingsarts een meerwaarde kan betekenen in de behandeling van verslavingen.

In samenwerking met het College van procureurs-generaal trachten we zoveel mogelijk gebruikers naar hulpverlening toe te leiden op het niveau van het parket, met andere woorden vooraleer gebruikers vervolgd worden, zonder aldus afbreuk te doen aan bestaande strafrechtelijke bepalingen. Het moet onze ambitie zijn om zo snel mogelijk in te grijpen waar nodig om erger te voorkomen en personen die drugs gebruiken van hun verslaving af te helpen.

Voor gebruikers die kampen met een verslavingsproblematiek dienen we eveneens te voorzien in aanklampende zorgtrajecten. Wanneer zij strafbare feiten plegen dienen zij de gelegenheid te krijgen om opgevolgd te worden door de drugsbehandelingskamers.

Rechtbanken bieden beklaagden via hersteltrajecten de mogelijkheid om hun onderliggende problemen, die criminaliteit in de hand werken, aan te pakken. De respectievelijke drugbehandelingskamers (DBK), drugopvolgingskamers (DOK) en drugbehandelingstrajecten (DBT) zijn intussen opgestart in verschillende Vlaamse rechtbanken. In Brussel treft men intussen de nodige voorbereidingen voor de uitrol van een drugopvolgingskamer en in Charleroi werd de

Chambre de Traitement de la Toxicomanie (CTT) opgericht. Uiterlijk op 1 januari 2028 moeten alle hoven en rechtbanken een protocol hebben afgesloten zoals voorzien in artikel 5 van de wet van 18 januari 2024 om justitie menselijker, sneller en straffer te maken. Het protocol, dat door de rechtbank wordt afgesloten met het parket, de balie en de partners die instaan voor de uitvoering van de hersteltrajecten, regelt de opvolging en informatiedoorstroming. Het College van Procureurs-generaal werkt aan een 'omzendbrief betreffende de hersteltrajecten' ter operationalisering van de voornoemde wet van 18 januari 2024.

Er moet een duidelijk signaal worden gegeven door de onmiddellijke en verscherpte toepassing van maatregelen ten aanzien van personen die verdovende middelen voor eigen gebruik in bezit hebben, wanneer hulpverlening kennelijk niet onmiddellijk noodzakelijk is of door de betrokkene wordt geweigerd.

We blijven ons richten op de meest voorkomende drugssoorten, maar besteden tegelijk specifieke aandacht aan nieuwe psychoactieve stoffen en andere nieuwe trends in druggebruik die steeds meer terrein winnen. Daarom investeren we verder in pilootprojecten waarbij deze nieuwe drugs worden getest.

Om de naleving van een rechterlijk drugs- of alcoholverbod beter te kunnen controleren, bekijken we in overleg met de deelstaten hoe we bepaalde innovatieve technieken ter beschikking kunnen stellen van de rechters.

We creëren hiervoor een juridisch kader zodat de deelstaten deze controle concreet kunnen bewerkstelligen.

We versterken daarnaast de preventieve en curatieve initiatieven van de (centrum)steden die het meeste te kampen hebben met deze problematieken.

9.3. De aanpak van de illegale wapenhandel

Een duurzame en doeltreffende aanpak van de bestrijding van de illegale wapenhandel vereist een nauwe coördinatie en samenwerking tussen alle betrokken administratieve en gerechtelijke instanties. Hierbij gaat de prioritaire aandacht uit naar het bestrijden van de illegale in-, uit-, doorvoer en overbrenging van vuurwapens op Belgisch grondgebied.

Het wettelijke en reglementaire kader rond wapens in België is zeer complex, met een groot aantal vigerende teksten. Dit heeft een impact op het werk van de politie, de justitie en de administratie. De laatste omzendbrief betreffende de toepassing van de wapenwetgeving dateert van 2011, terwijl sindsdien belangrijke wetswijzigingen zijn aangenomen. Daarom is het gewenst het wettelijke kader te evalueren en de mogelijkheden te onderzoeken van het eventuele noodzakelijke opstellen van een nieuwe omzendbrief.

De bevoegde diensten zoals het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie (NICC) moet worden versterkt om de achterstanden in wapenopsporing en -tracering weg te werken.

De gegevensbanken met betrekking tot wapens evolueren naar moderne instrumenten om een nauwkeuriger beeld te krijgen van het wapenbezit in België. Het Centraal Wapenregister (CWR)

evolueert naar een accurate gegevensbank naar het voorbeeld van de Franse (SIA - Système d'Information sur les Armes) of Portugese modellen, met actieve betrokkenheid van wapenbezitters.

Het huidige gefragmenteerde papieren vergunningsproces voor wapenbezit wordt vervangen door een geïntegreerd, digitaal systeem. In België, leveren de provincies nog steeds vergunningen voor het bezit af in papieren, niet-gebeveiligde vorm. De wapens worden vervolgens met vertraging ingevoerd in het CWR, wat een potentieel risico inhoudt voor de openbare orde maar ook een risico op fouten bij het invoeren. Een koppeling tussen de gegevensbank inzake overtuigingsstukken (Pacos) en het CWR moet bovendien toelaten een beter beeld te krijgen van de in beslag genomen wapens in functie van het crimineel fenomeen of het gerechtelijk arrondissement. Eigenlijk, bestaat er momenteel geen gegevensbank die specifiek gewijd is aan in beslag genomen wapens. Deze tekortkomingen op het vlak van gegevensbanken hebben een impact op het beeld van het crimineel fenomeen maar ook op de rapportages van de FOD Buitenlandse Zaken in het kader van onze internationale verplichtingen.

De strijd tegen de wapenhandel omvat talrijke actoren (Federale en Lokale Politie, parketten, Gewesten, Provincies, FOD Justitie, VSSE, de proefbank, enz.). Om deze actoren te coördineren zullen wij de rol van het Interfederaal Overlegcomité voor de bestrijding van de illegale productie en handel in wapens (CIPCIA) versterken, zodat besluitvorming of het indienen van aanbevelingen naar het politieke niveau mogelijk wordt.

Tenslotte zullen wij de toeleveringsketens van illegale wapens benaderen als een specifiek fenomeen, en niet langer enkel als bijkomstigheid van andere vormen van smokkel (zoals drugs- of mensensmokkel).

Voor de invoer, uitvoer of doorvoer van strategische goederen zoals wapens, munitie, militair materieel of technologie die gebruikt kan worden voor ordehandhaving of defensie, is een vergunning vereist. Dit is om te vermijden dat zulke goederen in verkeerde handen vallen.

Op basis van de nationale wetgeving zetten de bevoegde instanties verder in op:

- Het opsporen, vaststellen en afhandelen van overtredingen met betrekking tot goederen voor tweërlei gebruik (dual-use).
- Het controleren van de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie, defensiegerelateerde producten, ander militair materieel en ordehandhavingsmateriaal.
- Het vaststellen van inbreuken op de verplichting tot overlegging van een vervoervergunning bij invoer en doorvoer van springstoffen.
- Het constateren van overtredingen wanneer springstoffen worden ingevoerd zonder het vereiste begeleidend document.

Wanneer het vervoer van ontplofbare stoffen, munitie of vuurwerk niet vergezeld gaat van een geldige vervoersvergunning, wordt daadkrachtig opgetreden door:

- De goederen onmiddellijk tegen te houden;
- Contact op te nemen met de bevoegde autoriteit of, in geval van gevaar of nood, met de bewakingsdienst en te handelen volgens hun richtlijnen;

- Het Parket te informeren;
- Een proces-verbaal op te stellen ten behoeve van de bevoegde Procureur des Konings.

9.4. Integrale aanpak van corruptie: versterking van democratie, transparantie en internationale normen

Corruptie ondermijnt de democratie en is een grote oorzaak voor een verminderd vertrouwen van de burger in de overheid en haar instellingen. Het is meer dan ooit nodig om intensiever te investeren in de strijd tegen corruptie. Daarom vormt de aanpak van dit fenomeen een prioriteit voor politie, parket en het strafrechtelijk beleid.

Corruptie toont zich in België in de verschillende beleidsniveaus en sectoren, waaronder o.a. de publieke aanbestedingen en infrastructuur, de sport- en de voetbalwereld, etc.

Publieke en private corruptie ondermijnen fundamenteel het vertrouwen in de overheid en de eerlijke werking van de markt. Publieke corruptie verstoort het democratisch bestel en faciliteert criminele fenomenen zoals drugshandel en mensensmokkel, terwijl private corruptie eerlijke concurrentie schaadt en criminele netwerken versterkt. België erkent deze dreiging en verbindt zich ertoe om via een geïntegreerde aanpak, met zerotolerantie voor normvervaging en belangenvermenging, de integriteit van het openbaar bestuur en de private sector te waarborgen.

Deze strategie sluit nauw aan bij de internationale verplichtingen die België is aangegaan binnen het kader van de Groep van Staten tegen Corruptie (GRECO) van de Raad van Europa en de United Nations Convention against Corruption (UNCAC). GRECO heeft België herhaaldelijk aangespoord om de integriteit van parlementsleden, magistraten en politieleden te versterken, terwijl UNCAC een breed juridisch en institutioneel kader biedt voor preventie, handhaving en internationale samenwerking.

Om te voorzien in een adequate aanpak van het fenomeen op verschillende echelons, wordt naast het repressieve luik ook hard gewerkt op het preventieve luik. Op internationaal niveau formuleert de GRECO aanbevelingen om lacunes in het nationale preventiebeleid op te vullen via initiatieven die streven naar voldoende transparantie en integriteit. Via opvolgingsrapporten wordt bekeken in welke mate België deze aanbevelingen effectief implementeert.

Een van de nog meer uit te werken aspecten betreffen de algemene toepassing van een specifiek cadeauregister en vermogensaangiften, transparantie rond kabinetten en een strategie rond integriteit bij de overheid. Bijkomende inspanningen zijn noodzakelijk.

Daarnaast spelen zowel de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) als de UNCAC een belangrijke rol in de internationale strijd tegen corruptie. Ze doen dit via normstelling, monitoring, evaluatie en ondersteuning van landen. In het kader van de vierde fase-evaluatie van België door de OESO Working Group on Bribery met betrekking tot buitenlandse ambtenaren heeft België een aanbeveling gekregen om:

(i) een nationale strategie ter bestrijding van transnationale corruptie op te zetten, waarbij de risicosectoren -en activiteiten voor het land in kaart worden gebracht; (ii) transnationale corruptie tot een prioriteit binnen het strafrechtelijk beleid te verheffen en (iii) de centralisering

van de middelen te overwegen voor een betere omschrijving van en tegemoetkoming aan de behoeften eigen aan de strafbaarstelling van transnationale corruptie, bijvoorbeeld door de oprichting van een financiële sectie in het federaal parket, belast met de aanpak van ernstige financiële, economische en fiscale misdrijven, de georganiseerde sociale fraude en corruptie.

In samenspraak met alle bevoegde overheidsdiensten zullen de nodige maatregelen genomen worden om de aanbevelingen van de Working Group on Bribery uit te voeren.

De strategische doelstellingen van de Federale Politie – het identificeren van corruptienetwerken, het ontnemen van illegale vermogensvoordelen en het verbeteren van de operationele capaciteit – zijn rechtstreeks geïnspireerd door deze internationale standaarden en dragen bij aan hun effectieve implementatie.

Er wordt een financiële sectie in het federaal parket opgericht, belast met de aanpak van ernstige financiële, economische en fiscale misdrijven, de georganiseerde sociale fraude en corruptie. De Centrale Dienst voor de Bestrijding van Corruptie (CDBC) zal ook worden versterkt om deze zaken binnen zijn bevoegdheid te behandelen.

9.5. Gerichte aanpak van witwassen: de financiële integriteit beschermen en de samenwerking versterken

Het witwassen van crimineel vermogen vormt een ernstige bedreiging voor de financiële integriteit en vereist een gerichte aanpak. Illegale vermogensvoordelen vloeien voort uit misdrijven als drugscriminaliteit, sociale en fiscale fraude, oplichting, informaticabedrog en misdrijven gelinkt aan culturele goederen en kunstwerken. Deze opbrengsten worden via technieken als compensatie, het inzetten van geldezels («money mules») en smokkel van waarden witgewassen. Criminelen benutten strategische knooppunten zoals havens en luchthavens om deze vermogens te verplaatsen en te investeren.

De Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI) versterkt de strijd tegen witwassen en de financiering van terrorisme door een efficiënte en geïntegreerde samenwerking met nationale en internationale partners.

De Geïntegreerde Politie werkt samen met handhavingsdiensten en externe partners om de witwasstructuren te detecteren, te verstoren en zo te voorkomen dat criminelen ongestoord van hun illegale vermogen kunnen profiteren.

Bij grensoverschrijdende verplaatsingen van grote sommen geld ("liquide middelen"), geldt een aangifte- en kennisgevingsplicht. Deze verplichting is bedoeld om witwaspraktijken en de financiering van criminele of terroristische activiteiten tegen te gaan. De Douane is bevoegd voor de controle op de naleving van de aangifte- en kennisgevingsplicht; en de opsporing, vaststelling en afhandeling van inbreuken op deze verplichting bij het binnenkomen of verlaten van de Europese Unie via België.

Voor een doeltreffende bestrijding van de illegale handel in cultuurgoederen is een interfederaal coördinatieplatform (ATHENA) opgericht, waarin organisaties rond roerend en

onroerend erfgoed samenwerken, met technisch advies van het Belgisch Comité van het Blauwe Schild. Het versterken en optimaliseren van deze samenwerking is een prioriteit om de efficiëntie en impact van de gezamenlijke aanpak in de strijd tegen de financiering van de georganiseerde criminaliteit te vergroten.

9.6. Strijd tegen de identiteitsfraude

Identiteitsfraude vormt een ernstige bedreiging doordat hierdoor andere inbreuken als illegale immigratie, fiscale en sociale fraude, cybercriminaliteit en terrorisme gefaciliteerd kunnen worden.

De beveiliging van documenten en uitgifte- en afleveringsprocedures wordt verder versterkt, terwijl de regelgeving inzake preventie en bestrijding van identiteitsfraude en de ontwikkeling van nieuwe opsporingsinstrumenten zal worden onderzocht.

De aanpak gebeurt volgens een geïntegreerde benadering, gebaseerd op de Gemeenschappelijke Omzendbrief 08/2019 betreffende identiteitsfraude, met blijvende aandacht voor preventie, repressie en opvolging van daders en slachtoffers.

Samenwerking tussen alle betrokken actoren is essentieel. Gemeenten, politie en consulaire posten worden gesensibiliseerd voor detectie en correcte opvolging van fraudegevallen.

Vastgestelde identiteitsfraude zal voor zover mogelijk, leiden tot een rechtstreekse dagvaarding, in het bijzonder wanneer sprake is van illegale financiële of sociale voordelen.

9.7. Strijd tegen de fraude met vennootschappen

De malafide praktijk van staatsbladfraude, waarbij misbruik gemaakt wordt van vennootschapsstructuren via de neerleggingsprocedure ter griffie en de publicatie van akten in het Belgisch Staatsblad, is goed en algemeen gekend. Binnen het jaar voorafgaand aan de faling van bepaalde vennootschappen worden vaak ingrijpende wijzigingen in de structuur vastgesteld, zoals de verplaatsing van de maatschappelijke zetel en de benoeming van een nieuwe bestuurder. Deze praktijken zijn ook gekend onder de termen “sterfhuisconstructies” en “stromannen”. Criminele organisaties nemen ook vaak hun toevlucht tot deze (lege) vennootschapsstructuren.

Het lijkt aangewezen om ook hier maximaal op in te zetten, door de verhoging van de drempels bij de griffie, de versterking van de controlemechanismen, detectie/screening door de lokale politie (wijkinspecteurs) van verdachte zetelverplaatsingen, enz.

V.

Maatschappelijke veiligheid

V. Maatschappelijke veiligheid

«Elke persoon voelt zich veilig in zijn directe leefomgeving.»

Maatschappelijke veiligheid berust op het creëren en het behoud van een vreedzame leefomgeving, waar overlast en ongeregelde heden effectief worden voorkomen of aangepakt. Een samenleving waar mensen elkaar vertrouwen, respecteren en samenwerken om deze leefbaar en veilig te houden.

Het waarborgen van de levenskwaliteit en de sociale cohesie in de dagelijkse leefomgevingen vereist dat eenieder zich kan ontwikkelen in een rustige omgeving, waarin verstoringen, criminaliteit en vormen van wangedrag doeltreffend worden voorkomen of aangepakt.

1. Naar een versterkte aanpak van veiligheidsproblematieken in grootsteden

Op federaal niveau werd het Plan “Grote Steden” op 2 oktober 2025 gelanceerd. Het plan beoogt een geïntegreerde, multidisciplinaire en informatiegestuurde strategie ter bestrijding van georganiseerde criminaliteit, druggerelateerd geweld en andere stedelijke veiligheidsuitdagingen in de grootstedelijke context.

De samenwerking tussen alle actoren en partners van de veiligheidsketen wordt versterkt (preventie – reactie/repressie – nazorg).

Deze aanpak beoogt een versterkte terreinbezetting, een performante real-time informatiepositie en een doeltreffende gerechtelijke opvolging, bij voorkeur ondersteund door technische en digitale middelen binnen een SMART CITY-concept.

De aanpak verloopt in drie opeenvolgende fasen:

Clear – In deze eerste fase wordt het terrein intensief bezet door veiligheidsdiensten om acute dreigingen zoals druggerelateerd geweld en criminele netwerken aan te pakken en te verdrijven.

Hold – Zodra de situatie onder controle is, wordt de stabiliteit behouden door de inzet van andere veiligheidsactoren én burgergerichte diensten.

Build – In de laatste fase wordt gewerkt aan duurzame oplossingen, zoals stedelijke renovatie en infrastructuurverbeteringen, om de veiligheid en leefbaarheid in de wijk structureel te verankeren.

Brussel, als Europese en internationale hoofdstad met hoge stedelijke dichtheid, draagt een bijzondere verantwoordelijkheid voor maatschappelijke veiligheid.

De aanpak van de uitdagingen waarmee de regio geconfronteerd wordt, vereist een ge-

coördineerde en permanente reactiviteit om levenskwaliteit en sociale cohesie te waarborgen.

Het Globaal Veiligheids- en Preventieplan van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest staat een weloverwogen territoriale en participatieve aanpak voor, waarbij de specifieke lokale realiteiten volkomen geïntegreerd zijn in een coherente en gecoördineerde gewestelijke strategie.

Safe.brussels, en met name zijn Observatorium, zorgt voor de systematische verzameling, analyse en verspreiding van gegevens over alle fenomenen op het gebied van criminaliteit, veiligheid en preventie op het grondgebied van Brussel.

Deze opdracht kadert in een globale en transversale aanpak, die verder gaat dan alleen maar overlast, vermogensdelicten of verkeersveiligheid. Het Observatorium produceert ook eigen gegevens en voert diepgaand onderzoek uit, met name op het gebied van de evaluatie van overheidsbeleid, om de strategieën en acties voortdurend aan te passen aan de ontwikkelingen in het veld. Het bevordert het delen van kennis en de verspreiding van analyses onder alle betrokken actoren, en draagt zo bij tot een geïntegreerd bestuur en de competentieontwikkeling van lokale en regionale partners.

Safe.brussels vervult hierbij een centrale rol als strategische coördinator, door actoren snel te mobiliseren, gezamenlijke strategieën te ontwikkelen en kennisuitwisseling te faciliteren. Op het gebied van verkeersveiligheid, controle en stedelijke inrichting van regionale wegen is Brussel Mobiliteit zijn belangrijkste partner.

2. Betere samenwerking in crisis- of noodsituaties.

In de context van noodsituaties, openbare ordeproblemen die de veiligheid van publieke ruimte bedreigt, werken verschillende diensten en instanties samen, om de stabiliteit te bewaren.

Op uitnodiging van de Gouverneur, kunnen de deelstaten deel uitmaken van de provinciale veiligheidscellen binnen de logistieke discipline, met name vanwege hun expertise en hun bevoegdheden als beheerders van infrastructuur.

Coördinatie is ook essentieel met andere diensten en disciplines, namelijk de brandweer, de dringende medische hulp, maar ook de civiele bescherming en Defensie.

Bij deze coördinatie moet rekening worden gehouden met de complexiteit en de bevoegdheden van elke regio.

Zo is het crisisbeheer en de handhaving van de openbare orde in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bijzonder complex vanwege de overlapping van bevoegdheden in dit dichtbevolkte gebied met specifieke veiligheidsuitdagingen.

Een van de uitdagingen waar aandacht aan besteed wordt, betreft het waarborgen van de continuïteit en veiligheid van verplaatsingen, in samenhang met de andere betrokken disciplines.

3. Verkeersveiligheid structureel versterken als integraal onderdeel binnen een breder veiligheidsbeleid

Een duurzame aanpak van verkeersveiligheid vereist een geïntegreerde benadering waarin preventie, handhaving, infrastructuur en educatie op elkaar worden afgestemd. Diverse actoren werken samen om de risico's te beperken en het aantal verkeersslachtoffers te verminderen. Door verkeersveiligheid te koppelen aan bredere veiligheidsdoelstellingen en beleidsdomeinen, ontstaat een samenhangende strategie die niet alleen inzet op het voorkomen van ongevallen, maar ook op het ondersteunen van slachtoffers en het bevorderen van verantwoord rijgedrag. Deze aanpak draagt bij aan een veilige en leefbare omgeving voor alle weggebruikers.

We zetten in op een ambitieuze verkeersveiligheidsstrategie. Zo zullen verkeersovertreders sneller en strikter worden aangepakt, met een extra focus op recidivisten die zware overtredingen begaan. Handhaving gebeurt datagericht, met aandacht voor risicovolle locaties, trajecten en tijdstippen.

Alle beleidsniveaus onderschrijven de doelstellingen van "Vision Zero", waarbij wordt gestreefd naar nul verkeersdoden op het Europese grondgebied tegen 2050. Het streven naar nul verkeersdoden brengt aanzienlijke uitdagingen met zich mee. Een efficiënte samenwerking tussen de partners van de strafrechtketen en de verschillende overheidsdepartementen is daarbij cruciaal.

Er komt een nationale aanpak door verkeersinbreuken op te nemen in een veelplegersgegevensbank.

Om het versnipperde landschap van verkeersinbreuken aan te pakken, wordt onderzocht of een structurele koppeling met de gewestelijke gegevensbanken mogelijk is. Deze koppeling zou niet enkel betrekking hebben op verkeersinbreuken, maar ook op regionale strafrechtelijke boetes, zoals inbreuken op de technische keuring van voertuigen. Dit draagt bij aan een meer uniforme en efficiënte handhaving op nationaal niveau.

Parallel hieraan wordt de Kruispuntbank van de rijbewijzen, de Mercuriusdatabank, verder geoptimaliseerd. In samenwerking met de FOD Mobiliteit zullen de betrokken diensten bovendien nagaan hoe het nieuwe mechanisme van herstelopleidingen geïntegreerd kan worden in het bestaande systeem. Hierbij wordt ook gekeken naar de centralisatie van federale herstel- en exameninstellingen, met het oog op een efficiëntere uitvoering van straffen en een versterking van de verkeersveiligheid.

Binnen een interfederale samenwerking wordt er gestreefd naar een maximale uniformiteit en complementariteit van initiatieven ter bevordering van verkeersveiligheid op het terrein en wordt onderzocht hoe innovatieve technieken ingezet en juridisch verankerd kunnen worden.

We zetten meer in op de identificatie van de werkelijke bestuurder bij vastgestelde verkeersinbreuken.

Er wordt streng opgetreden tegen gsm-gebruik achter het stuur. Het gebruik van camera's wordt mogelijk gemaakt om efficiënter vaststellingen te kunnen doen. Specifieke software

wordt ontwikkeld om deze camerabeelden te analyseren, met aandacht voor de privacy.

Om de strafrechtelijke aanpak te versterken, wordt verder ingezet op datavisualisatie (dashboards) voor de verkeersinbreuken en de werklast die daarmee gepaard gaat.

De aanpak van rijden onder invloed wordt versterkt, met uitbreiding van het alcoholslot en detectie van nieuwe middelen zoals ketamine. Daarnaast wordt de ontwikkeling van performantere drugstesten onderzocht en geïnvesteerd in het gebruik van heat maps, die bijdragen aan een datagedreven aanpak van verkeersveiligheid en handhaving.

Snelheidscontrole wordt geharmoniseerd door het afbouwen van tolerantiemarges en quota (zero tolerantie), met behoud van technische foutenmarges.

De focus wordt gelegd op de automatische vervolging van inbreuken met betrekking tot niet-verzekerde of niet-gekeurde voertuigen.

Er komt een nieuwe inbreuk van verkeersdoodslag, waarmee we de ernst van roekeloos rijgedrag en de gevolgen ervan benadrukken. Daarnaast wordt een uniforme regeling opgesteld voor de ingangsdatum van het verval van het recht tot sturen, zodat het rijbewijs binnen een redelijke termijn wordt ingeleverd.

Ook wordt er verder ingezet op verkeersgerelateerde sensibiliserings- en gedragstraining en herstelopleidingen, dit zowel louter preventief als ter voorkoming van recidive.

Het parket voor de verkeersveiligheid, opgericht bij wet van 23 december 2021, staat in voor de uniforme en gecentraliseerde administratieve opvolging van de verkeersboetes die het onderwerp zijn van een onmiddellijke inning. Naast het ontwikkelen van expertise op het vlak van de nationale verkeersveiligheid heeft dit parket op termijn ook als opdracht een Europees expertisecentrum uit te bouwen in nauwe samenwerking met zijn tegenhangers uit de andere EU-lidstaten.

Andere aandachtspunten voor Vlaanderen zijn de aanpak van recidive, met inbegrip van de veelplegers en “kleinere overtredingen”, fraude in het kader van rijopleidingen en rijexamens, voor rijden zonder rijbewijs, alsook de invoering van een rijbewijs met punten met een daaraan gekoppeld logisch sanctiebeleid.

Voorname initiatieven worden bij voorkeur gerealiseerd binnen een interfederale samenwerking.

Als sluitstuk van dit handhavingsbeleid wordt ingezet op voldoende capaciteit voor de Gewestelijke Verwerkingscentra.

In Wallonië wordt gestreefd naar een coherente aanpak van de drie belangrijkste oorzaken van verkeersongevallen (snelheid, afleiding en rijden onder invloed), teneinde betere synergiën tot stand te brengen tussen de federale bevoegdheden en de bevoegdheden van de deelentiteiten.

Er wordt gemikt op een gerichte inzet van snelheidscontrolesystemen, geleid door een veiligheidsdoelstelling en in overleg met de parketten, de politiezones en de lokale overheden.

Bij decreet zal de methode voor het prioriteren van de plaatsing van radars worden overgedragen aan de gemeenten, die hierdoor rechtstreeks de controles op hun wegen zullen kunnen beheren.

Ook wordt de nadruk gelegd op een duurzame gedragsverandering in het verkeer, een optimale snelheidsbeheersing (gerichte controles, aanpassing aan weersomstandigheden, ...), de ontwikkeling van administratieve sancties (met de concrete uitvoering van het daartoe voorziene decreet), de beveiliging van oversteekplaatsen, de zichtbaarheid van de omgeving van scholen en crèches, de versterking van verkeersveiligheidseducatie via een pedagogisch continuüm, en de samenwerking met het Waals Agentschap voor Verkeersveiligheid in het kader van preventie- en sensibiliseringsacties voor weggebruikers (waaronder ook nieuwe vervoerswijzen zoals elektrische steps).

Brussel Mobiliteit volgt en evalueert het Actieplan Verkeersveiligheid 2021-2030, gebaseerd op de Safe System-structuur die inspeelt op de essentiële componenten van verkeersveiligheid: infrastructuur, sensibilisering en educatie, controle en sanctie, evenals het voertuig en de lading. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft gekozen voor een innovatief systeem met een netwerk van ANPR-camera's, oorspronkelijk gekoppeld aan lage-emissiezones en toegangsbeperkingen (LEZ en ZAL), dat nu wordt ingezet voor verkeersveiligheid en de bestrijding van criminaliteit en drugshandel, met de mogelijkheid om mobiele camera's in te zetten voor gerichte operaties. Het Gewest steunt ook op het Brusselse videobeschermingsplatform (VPRB), beheerd door safe.brussels, dat een veilige uitwisseling van videobeelden tussen politiezones, gemeenten en strategische partners mogelijk maakt, waardoor de gezamenlijke slagkracht zowel bij noodsituaties als op lange termijn wordt versterkt.

Daarnaast coördineren regionale inspecteurs (netheid, logistiek, stedenbouw, werkgelegenheid, huisvesting, Gewestelijk Controle Eenheid voor exploitatie van het wegverkeer en Vervoer over de weg (GCEV)) gezamenlijke operaties. Iedereen draagt bij aan een globale strategie waarin samenwerking, innovatie en technologie samenkomen om een veilige, inclusieve en rustige omgeving te garanderen.

4. Veiligheid op het openbaar vervoer

We zetten in op een versterkte veiligheidsaanpak op het openbaar vervoer, zodat zowel reizigers als personeel zich veilig voelen en incidenten snel en consequent worden aangepakt. Dit gebeurt in nauwe samenwerking tussen politiediensten, vervoersoperatoren en beheerders van infrastructuur en netwerken.

Handhaving en preventie worden doeltreffend en gericht ingezet.

We versterken de veiligheid via zichtbare aanwezigheid op het terrein, laagdrempelige meldmogelijkheden, snelle interventie en opvolging van incidenten, en structurele ondersteuning en nazorg voor personeel.

De inzet van camerasystemen kan dit ondersteunen om incidenten efficiënter te kunnen vaststellen en opvolgen, met duidelijke waarborgen en in lijn met de privacyregels.

Deze aanpak wordt opgevolgd via duidelijke afspraken, monitoring en evaluatie tussen de betrokken partners.

5. Een veilige vrijetijdsbeleving garanderen

Iedereen heeft recht op een aangename en bovenal veilige vrijetijdsbeleving, ook indien zij die vrije tijd wensen te spenderen in een recreatiedomein, voetbalstadion of op een ander evenement. Onrustzaaiers en amokmakers hebben hier geen plaats en moeten een halt toegevoegd worden.

De eerstelijnsverantwoordelijkheid voor veiligheid op recreatiedomeinen en bij evenementen ligt bij de beheerders en organisatoren. Zij dienen proactief te investeren in gekwalificeerd veiligheidspersoneel, passende technologie en het optimaal inzetten van hun eigen handhavingscapaciteiten.

De politie treedt slechts aanvullend in tweede lijn op, uitsluitend in het kader van het handhaven van de openbare orde en wanneer het noodzakelijk is om dwang toe te passen, evenals bij de vaststelling van inbreuken.

We streven naar een efficiëntere inzet van veiligheidspersoneel in en rond voetbalstadions, met een heroriëntering van de rol van spotters, stewards en private bewakingsagenten. Hun specifieke bevoegdheden en verantwoordelijkheden worden optimaal benut binnen een geïntegreerde veiligheidsstrategie. Een gecoördineerde veiligheidsaanpak wordt vooropgesteld. Multidisciplinaire overlegorganen waarin de bestuurlijke, gerechtelijke en politionele overheden samen rond de tafel zitten, vormen de spil van deze gecoördineerde aanpak.

Specifiek om de veiligheid in het voetbalgebeuren te verhogen, wordt er via de toepassing en versterking van de Voetbalwet, gekoppeld aan gerichte samenwerking met sportfederaties en lokale overheden, gestreefd naar een veilige en inclusieve beleving voor alle supporters. Vanuit het federale niveau wordt werk gemaakt van sluitende wettelijke kaders rond stadionverboden en toegangsverboden en een effectief en efficiënt toegangscontrolebeleid, zodat personen met een stadion- of plaatsverbod geen toegang krijgen. Deze databanken worden ontwikkeld in overeenstemming met de wetgeving betreffende de gegevensbescherming.

De omzendbrief inzake voetbalveiligheid dateert uit 2004, terwijl de wetgeving sindsdien aanzienlijk is geëvolueerd. Nieuwe fenomenen (zoals het gebruik van rookbommen, gezichtsbedekkingen, inefficiënte controles en stadionverboden) vereisen aangepaste en moderne methoden en technieken, waaronder biometrische identificatie, gespecialiseerde veiligheidsdiensten en een efficiënte uitwisseling van informatie. De omzendbrief zal herwerkt worden.

Deze omzendbrief wordt versterkt rekening houdend met deze fenomenen, zowel voor wat betreft de overtredingen als de onveiligheid, binnen de voetbalwereld.

In navolging van de opmaak van het vernieuwde wettelijk kader van de Voetbalwet van 21 december 1998 zal een nauwe samenwerking tussen de FOD Binnenlandse Zaken en het College van Procureurs Generaal worden verzekerd om ervoor te zorgen dat de administratieve

en gerechtelijke beslissingen worden versterkt tegen criminele gedragingen in de voetbalstadions en hun perimeters.

6. Bestrijding van onveiligheidsgevoelens en overlast

De inrichting en het beheer van, en de bedrijvigheid in openbare ruimtes hebben een impact op de veiligheid en op het onveiligheidsgevoel van burgers. Naast criminaliteit worden ook overlast, vervuiling, verkrotting, en verloedering vaak genoemd als factoren die de beleving van overlast, veiligheid en leefbaarheid in een buurt beïnvloeden.

Ook leegstand kan voor buurtbewoners, zeker in buurten waar dit veel voorkomt, een gevoel van onveiligheid creëren, de indruk van verwaarlozing wekken, verloedering van de buurt tot gevolg hebben en kleine criminaliteit en vandalisme aantrekken.

Uit de resultaten van de Veiligheidsmonitor blijkt dat gevoelens van veiligheid en onveiligheid een genderverschil hebben. Zo stelt men vast dat vrouwen zich vaker niet alleen onveiliger voelen in de openbare ruimte, maar ook dat zij vaker het slachtoffer zijn van ongewenst gedrag en zelfs misdrijven. Zij mijden vaker bepaalde plaatsen of vermijden om 's avonds laat naar buiten te gaan.

Het nieuwe Federaal Actieplan Gender Mainstreaming moedigt de beleidsactoren aan om de genderdimensie en dus gendergerelateerde gegevens te integreren bij het uitwerken, uitvoeren en monitoren van het veiligheidsbeleid.

Leerlingen vormen ook een kwetsbare groep gebruikers die zich veilig moeten kunnen voelen in de omgeving van scholen, waarvan sommige vanwege specifieke problemen bijzondere aandacht verdienen.

Op regionaal niveau is omgevingsinrichting en huisvesting een sector waarop verschillende beleidsmaatregelen moeten steunen om de veiligheid te versterken: via synergiën tussen regionale huisvestingsplannen, samenwerkingsakkoorden rond dakloosheid, strategieën ter bestrijding van armoede, en de aanpak van huisjesmelkers.

Daarom hanteert Vlaanderen een strategische aanpak om leegstand in sociale huurwoningen zoveel mogelijk te beperken. Door het onderscheid te maken tussen structurele leegstand (minstens zes maanden door renovatie of bouw) en frictieleegstand (kortstondig door verhuizingen, verkopen of verbouwingen), kan men gericht en efficiënter ingrijpen.

De strategische aanpak tegen leegstand in sociale huurwoningen focust op korte termijn op beter inzicht en het wegwerken van bekende drempels, en op middellange en lange termijn op structurele oplossingen.

Via het uitvoeren van de controles in het kader van de regelgeving betreffende de minimale woningkwaliteitsnormen, wordt verder ingezet op het aanpakken van ernstige schendingen ervan en het nastreven van herstel.

Administratieve sancties worden toegepast bij stedenbouwkundige inbreuken, in combinatie met andere inbreuken als fraude of huisjesmelkerij, volgt strafrechtelijke handhaving.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest behoren situatiepreventie en de bevordering van goede praktijken op het gebied van stadsvernieuwing en -inrichting, met het oog op meer leefbaarheid en veiligheid, tot de prioriteiten. Deze acties dragen bij tot het creëren van veiligere en inclusievere stedelijke omgevingen.

7. Illegaal verblijf aanpakken

Het illegaal verblijf van personen in een irreguliere situatie heeft een ondermijnend effect op de maatschappelijke veiligheid in het algemeen.

Een 'whole-of-government' aanpak moet er voor zorgen dat de grenscontroles worden versterkt, de identificaties sneller verlopen, en dat derde landen hun onderdanen die geen verblijfsvergunning hebben of kunnen bekomen, vlotter terugnemen.

Hiervoor is een verbetering van de informatie-uitwisseling tussen de politie, justitie en de Dienst Vreemdelingen Zaken (DVZ) noodzakelijk. Om het aantal verwijderingen van illegaal op het grondgebied verblijvende vreemdelingen te verhogen, wordt de verwijderketen versterkt door te investeren in meer capaciteit in de gesloten centra en voor de begeleiding van de verwijderingen.

De implementatie van het Europees Migratiepact zal een aanpassing vragen van de werkwijze van de partners van de DVZ op het terrein.

VI.

Economische veiligheid

VI. Economische veiligheid

«De Belgische economie moet optimaal kunnen functioneren.»

Ter bescherming van de economische belangen van ons land is het noodzakelijk om doelgericht en proactief op te treden tegen specifieke vormen van criminaliteit, zoals diverse vormen van fraude, waarbij onze fundamentele waarden gewaarborgd moeten blijven.

1. Coördinatie, sturing van de uitvoering en evaluatie van de Europese strategie inzake economische veiligheid binnen het Economic Security Network.

De Europese strategie voor economische veiligheid uit 2023 steunt op drie kernprioriteiten: het versterken van de concurrentiekracht van de EU, het afdekken van risico's voor de economische veiligheid via bestaande instrumenten, en het aangaan van partnerschappen met een zo breed mogelijk spectrum aan internationale actoren. Sinds de publicatie van deze strategie zijn talrijke initiatieven op gang gebracht.

De uitvoering en evaluatie ervan worden gecoördineerd binnen het Economic Security Network, waarin België wordt vertegenwoordigd door de Federale Overheidsdienst Economie en de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken.

In samenwerking tussen de respectievelijke Ministers van Economie en Buitenlandse Zaken wordt de gezamenlijke oprichting aangekondigd van een Interfederale coördinatiestructuur, die tot doel heeft een voorstel uit te werken voor een nationale strategie inzake economische veiligheid, inclusief een governance-kader voor de implementatie ervan.

Buitenlandse investeringen kunnen ons economisch en wetenschappelijk potentieel in gevaar brengen. De inlichtingen- en veiligheidsdiensten spelen een rol in het nationale screeningsmechanisme voor buitenlandse directe investeringen door het aanleveren van inlichtingen en strategische analyses. Hun taak is om te onderzoeken of de investering potentiële risico's inhoudt voor de nationale veiligheid en de strategische belangen van het land. Investeerders kunnen bv. banden hebben met georganiseerde criminaliteit of witwasstructuren. De diensten onderzoeken eveneens of er een risico bestaat op buitenlandse inmenging of ongewenste technologieoverdracht in deze sectoren.

Er zullen eveneens synergieën en informatie-uitwisselingen worden nagestreefd met de regionale diensten op het gebied van toezicht op buitenlandse investeringen en het behoud van strategische economische belangen. Hun integratie in de ad hoc ministeriële organen en comités zal worden versterkt.

2. Een betere coördinatie in het kader van de fraudebestrijding

Een efficiënte en doelgerichte fraudebestrijding heeft nood aan samenwerking en coördinatie. Deze samenwerking zal gebeuren op thematisch vlak, maar ook op administratief en strafrechtelijk vlak:

- op basis van specifieke fraudedomeinen, omdat verscheidene diensten betrokken zijn bij de geïntegreerde aanpak van fraude;
- administratief en strafrechtelijk omdat, in functie van de ernst van de feiten en de impact op de maatschappij, de meest gepaste aanpak moet worden gekozen.

Hiertoe wordt het samenwerkingsakkoord van 1 juni 2011 tussen de federale staat en de gewesten en de gemeenschappen betreffende de coördinatie van de controles inzake illegale arbeid en sociale fraude geactualiseerd.

We zullen nagaan in welke mate de regionale overheden kunnen worden betrokken bij de verschillende organen voor strategische coördinatie, zoals het Ministerieel Comité voor de strijd tegen fiscale en sociale fraude en het College voor de strijd tegen fiscale en sociale fraude.”

Verder werd binnen het BNR-P een strategische doelstelling opgenomen, betreffende de bescherming van het economisch en wetenschappelijk potentieel. Dit objectief is gericht op het beschermen van onze wetenschappelijke en economisch belangrijke kennis.

2.1. Strijd tegen fiscale fraude

In de strijd tegen de financieel-economische criminaliteit wordt een ketengerichte en geïntegreerde aanpak gehanteerd, gebaseerd op een structurele samenwerking tussen alle relevante actoren.

Om deze strijd op te voeren wordt een financiële sectie in het federaal parket opgericht, belast met de aanpak van ernstige financiële, economische en fiscale misdrijven, de georganiseerde sociale fraude en corruptie.

Bij de aanpak van fiscale fraude ligt de focus onder meer op het ontmantelen of ernstig verstoren van criminele organisaties.

Die focus is merkbaar in het actieplan 2026-2027, dat op 19 december 2025 werd gevalideerd door het Ministerieel Comité voor de strijd tegen fiscale en sociale fraude, en dat in werking trad op 1 januari 2026. Centraal in dit plan staat de daadwerkelijke uitvoering van de risico-georiënteerde aanpak. De focus ligt hierbij niet op de bonafide ondernemer, maar op de harde aanpak van sociale dumping, georganiseerde fraude en malafide constructies.

2.2. Strijd tegen de sociale fraude

In de strijd tegen de sociale fraude gaat de aandacht uit naar de georganiseerde sociale fraude en het ontmantelen of ernstig verstoren van criminele organisaties die zich schuldig maken aan sociale fraude, met bijzondere aandacht voor fenomenen als sociale dumping. Daarnaast

wordt prioritair ingezet op het voorkomen en terugvorderen van onterecht verkregen sociale uitkeringen, het versterken van de integriteit van het sociaal systeem en het optimaliseren van de werking van de politiediensten en de inspectiediensten inzake de strijd tegen sociale fraude. Ook dient bijzondere aandacht gegeven te worden aan frauduleuze praktijken in het internationaal wegvervoer met focus op het EU (Mobility Package), rij- en rusttijden, lange rustperiodes en cabotage en frauduleuze alternatieve migratie en de daaraan verbonden veiligheidsrisico's.

De gerichte aanpak van deze fenomenen vereist een geïntegreerde en multidisciplinaire strategie en samenwerking tussen alle betrokken actoren.

In het kader van het Strategisch Actieplan voor de Strijd tegen Sociale Fraude 2026-2029 zetten de Sociale Inspectiediensten en SIOD in op een proactieve, geïntegreerde en internationale aanpak van sociale dumping. De focus ligt hierbij op het kraken van complexe frauduleuze structuren en het beschermen van werknemersrechten.

2.3. Aanpak van douanefraude en accijnsfraude

Een effectieve bestrijding van douanefraude en accijnsfraude vereist dat de douane doelgericht optreedt tegen het onjuist aangeven van goederen, het vervalsen van documenten en het ontwijken van accijnzen of douanerechten. Door een versterkte rol in opsporing en sanctionering draagt de douane niet alleen bij aan het waarborgen van eerlijke en transparante handel, maar ook aan de duurzame bescherming van de financiële belangen van de staat.

2.4. Het bestrijden van fraude met Europese, federale en regionale subsidies

In tijden van crisis grijpen overheden vaak naar subsidiemechanismen om snel en gericht ondersteuning te bieden aan burgers, bedrijven en instellingen (bijvoorbeeld het Next-Generation EU-fonds). Dergelijke subsidieprogramma's vormen echter een aantrekkelijk doelwit voor fraudeurs, die hun werkwijzen voortdurend aanpassen en verfijnen.

De impact van dergelijke fraude is voelbaar op alle bestuursniveaus — Europees, federaal en regionaal — en belemmert de toegang tot middelen voor rechtmatige begunstigden.

In 2024 werd het AFCOS-samenwerkingsakkoord gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Er wordt verder ingezet op de werking van en de deelname aan deze coördinatiedienst voor fraudebestrijding (AFCOS) om zo het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) beter ten dienste kunnen staan.

Het decreet van 3 juli 2008 betreffende de ondersteuning van onderzoek, ontwikkeling en innovatie in Wallonië zal worden herzien en een nieuw deel bevatten dat gewijd is aan administratieve sancties om de strijd tegen subsidiefraude te versterken.

3. Aanpak van de invoer van namaakproducten en niet-conforme goederen van lage kwaliteit via e-commerceplatformen

De stijgende instroom van laagwaardige goederen op de EU-markt, vaak besteld via digitale handelsplatformen, vormt een reëel risico voor de gezondheid en veiligheid van consumenten. Daarnaast brengt deze trend aanzienlijke milieuproblemen met zich mee en verstoort ze de eerlijke concurrentie, ten nadele van bonafide ondernemingen. Deze evolutie vraagt om een versterkte en gecoördineerde aanpak, waarbij fraudebestrijding, markttoezicht en samenwerking met e-commerceplatformen centraal staan. Door de krachten te bundelen tussen bevoegde autoriteiten en private actoren kan de integriteit van de interne markt beter worden beschermd.

De bestrijding van deze vorm van economische fraude gebeurt op verschillende niveaus en door diverse bevoegde autoriteiten, via een combinatie van maatregelen. Deze omvatten de grenscontroles, met gerichte inspecties, gebaseerd op risicogerichte informatie-uitwisseling tussen diensten; de opsporing en offline halen van online verkopers van namaakproducten en niet-conforme goederen; en de bewustmaking van consumenten over de risico's van het online aankopen van inferieure of illegale producten.

België heeft recent een beleid ingevoerd om illegale inhoud te blokkeren, dat verder moet worden ontwikkeld.

Om consumenten te beschermen tegen mogelijke risico's en de integriteit van de markt te waarborgen, worden dergelijke producten in beslag genomen.

Door de import van namaakproducten te onderscheppen - waaronder inbreuken op merken, patenten en auteursrechten - garandeert de Douane eerlijke concurrentie en ondersteunt zij de legitieme ondernemingen die bijdragen aan een gezonde en duurzame economie.

4. Bescherming van het individu tegen schadelijke producten

De bescherming van de consument wordt gegarandeerd door erop toe te zien dat producten die België invoert voldoen aan de Europese normen inzake gezondheid, veiligheid en milieu. Producten die geen CE-markering dragen, of waarvan de CE-markering niet conform is, kunnen:

- tegengehouden worden bij invoer of
- van de markt gehaald worden indien ze reeds in het vrije verkeer zijn gebracht.

Bij invoer vanuit derde landen heeft de Douane een stopfunctie op het vlak van productveiligheid en conformiteit.

Hierbij dient ook specifiek aandacht uit te gaan naar de aanpak van de illegale online verkoop van geneesmiddelen, via een multi-agency benadering, op basis van een grondige, actuele beeldvorming.

5. Instrumentalisering van legale economie vermijden

Om instrumentalisering door het criminele milieu te vermijden worden sectoren zoals e-commerce weerbaarder gemaakt, door het invoeren van bijvoorbeeld een systematische identiteitsverificatie en trackingsystemen.

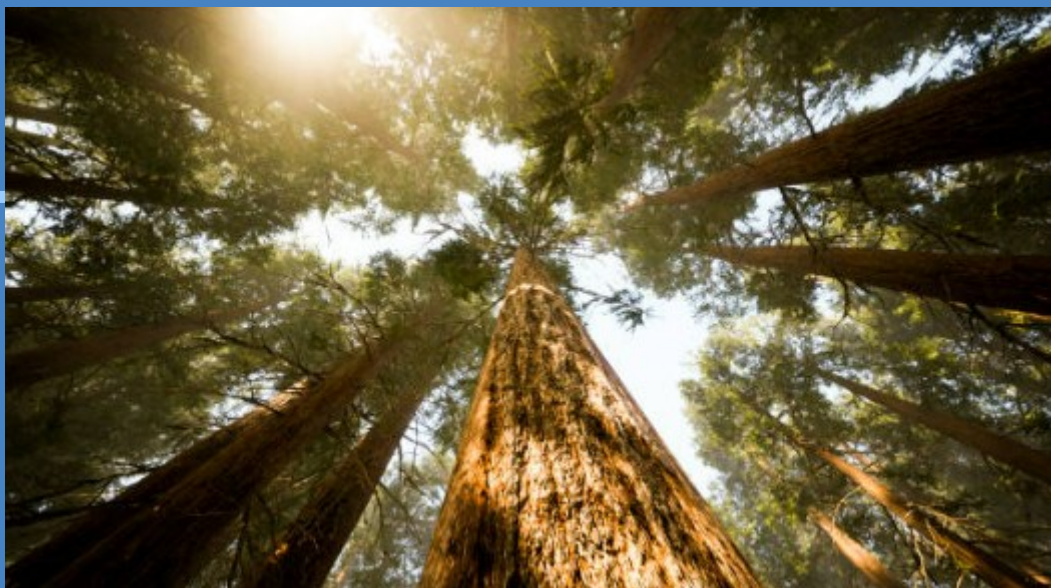
De veiligheidsdiensten moeten werk maken van een betere beeldvorming van criminaliteitsfenomenen gelinkt aan e-commerce en post- en koerierdiensten en hun informatiepositie verbeteren.

6. De bestuurlijke aanpak in de strijd tegen de ondermijnende criminaliteit

Een doeltreffende bestrijding van criminaliteitsfenomenen die het economische weefsel en het sociale stelsel van de maatschappij ontwrichten, vereist niet alleen gerechtelijke en politionele inzet, maar ook een kordate bestuurlijke aanpak, waarbij alle bevoegde actoren betrokken worden. Zie ook hoofdstuk «Inzetten op alle fronten».

VII.

Ecologische veiligheid

VII. Ecologische veiligheid

«Elke persoon heeft respect voor en het voortbestaan van de natuurlijke leefomgeving in België.»

1. Stimuleren van de bewustwording

De bescherming van het milieu en natuurlijke habitats vereist een combinatie van individuele en collectieve acties, gaande van afvalvermindering tot het behoud van beschermde natuurgebieden. Het is essentieel om duurzame praktijken in het dagelijks leven toe te passen, het bewustzijn over het belang van biodiversiteit te vergroten en initiatieven voor natuurbehoud te ondersteunen. Dit houdt in dat mensen bewust worden gemaakt van mogelijke gevaren, getraind in preventie en reactie, en betrokken bij de besluitvorming met betrekking tot risico-beheer.

Om collectieve acties te stimuleren en duurzame gedragsverandering te realiseren, is het belangrijk om brede communicatiecampagnes op te zetten die alle belanghebbenden - burgers, bedrijven, middenveldorganisaties en overheden - betrekken.

Daarnaast wordt een krachtig preventiebeleid uitgerold, met nadruk op milieueducatie vanaf jonge leeftijd en versterkte samenwerking met de Federatie Wallonië-Brussel. Subsidies voor milieu- en educatieve verenigingen zullen worden toegekend binnen een kader van meerjarige doelstellingen, afgestemd op een globale strategie en in overleg met de betrokken sectoren.

Een nieuw Transversaal Plan voor Ecologische Transitie, ter uitvoering van het decreet inzake de coördinatie en versterking van de acties van de Franse Gemeenschap ten gunste van de ecologische transitie (2021), zal worden aangenomen in 2026. Dit plan zal bijzondere aandacht besteden aan het advies van onafhankelijke experts en aan de aanbevelingen van de KIV inzake ecologische veiligheid.

2. Aanpak van milieucriminaliteit

De federale, regionale en gerechtelijke overheden engageren zich om ervoor te zorgen dat hun diensten die gelast zijn met het vaststellen, onderzoeken, vervolgen of berechten van strafrechtelijke milieudelicten, beschikken over voldoende capaciteit en middelen om te komen tot een geïntegreerde en gecoördineerde samenwerking. De betrokken personeelsleden van deze diensten zullen hiertoe de nodige opleidingen kunnen volgen.

De federale en regionale overheden engageren zich om de richtlijn (EU) 2024/1203 van 11 april 2024 inzake de bescherming van het milieu op een geïntegreerde en werkbare manier om te zetten in de federale en regionale wetgeving.

De strijd tegen milieucriminaliteit vereist een geïntegreerde en gecoördineerde samenwerking tussen het Openbaar Ministerie, de politiediensten en de federale en regionale inspectiediensten.

Een efficiënt strafrechtelijk onderzoek naar ernstige milieucriminaliteit (vaak verweven met fraude) vereist voor sommige dossiers onder de principes van recherchemanagement een tijdelijk gemengd onderzoeksteam (samengesteld in overleg tussen de deelnemers) dan ook een gemengd onderzoeksteam: een samenwerking tussen de geïntegreerde politie en de inspectiediensten, elk met hun ervaring, kennis en bevoegdheden, onder leiding van de bevoegde en gespecialiseerde magistraat. De coördinatie tussen de verschillende betrokken instanties in deze onderzoeken dient geoptimaliseerd te worden.

Verder dient er zeker ook voorzien te worden in een wettelijk kader voor structurele uitwisseling van informatie tussen bestuurlijke en gerechtelijke diensten in het kader van strafrechtelijke onderzoeken rekening houdend met eventueel reeds opgestarte initiatieven op regionaal niveau.

De wijziging van het handhavingskader voor milieumisdrijven creëert de mogelijkheid om de prioriteiten inzake de strafrechtelijke vervolging en sanctionering en de bestuurlijke aanpak opnieuw af te lijnen. In dit kader is het aangewezen om specifieke omzendbrieven te actualiseren. Ook werkprocessen en dossierflow moeten herbekeken worden. De federale en regionale overheden zullen in nauw overleg een protocol voorbereiden in samenspraak met het College van Procureurs-generaal. Dit protocol zal afspraken omvatten inzake een efficiënte en effectieve handhaving voor elk type milieumisdrijf, met een optimale en rationele inzet van de beschikbare capaciteit en middelen.

Tenslotte bevat het BNR-P een transversaal thema “Klimaat”, dat de impact van de klimaatverandering op de nationale weerbaarheid helpt in te schatten. Daarnaast is het ook wenselijk om gemeenschappelijke instrumenten te ontwikkelen voor alle betrokken entiteiten, zoals risicokaarten, preventieplannen en waarschuwingssystemen om het risicobeheer te vergemakkelijken.

De Federatie Wallonië-Brussel is op dit gebied actief als sensibiliserings- en educatieve actor, met strikte inachtneming van haar bevoegdheden.

3. Toepassing van milieubeperkende en verbodsmaatregelen bij invoer en implementatie van de EU-regelgeving rond productveiligheid, gevaarlijke stoffen en CE-markering

De Douane zal optreden bij zendingen die milieuvervuilende materialen bevatten, verboden chemicaliën, illegale afvaltransporten, invasieve soorten, etc. Goederen die in strijd zijn met milieumaatregelen zoals producten waarvoor vergunningen of certificaten ontbreken of die schadelijke stoffen bevatten, zullen geweigerd worden weigeren of in beslag worden genomen.

4. Bescherming tegen gevaarlijke stoffen

De Douane zet in op de controle van goederen die schadelijke stoffen bevatten (chemisch of biologisch), die inbreuk maken op milieuregels (zoals FLEGT, CITES, REACH...), of die een gevaar vormen voor de volksgezondheid, inclusief risico's voor planten en dieren.

Deze controles dragen bij aan het beschermen van mens, dier en milieu tegen gevaarlijke of verboden producten. Het gaat specifiek om drugs, drugsprecursoren, geneesmiddelen, tabaksproducten, e-sigaret, ...

5. Opslag en vernietiging van inbeslaggenomen gevaarlijke goederen

De nieuwe Europese milieustrafrechtlijn 2024/1203 vergt dat de lidstaten inbreuken inzake F-gassen (), of inzake ozonafbrekende stoffen () als strafrechtelijke delicten behandelen. Ook inzake illegale handel en invoer van chemische stoffen () is een efficiëntere handhaving en vervolging aangewezen.

De federale en regionale overheden streven naar een werkzaam en algemeen gedragen protocol omtrent de opslag en vernietiging van dergelijke goederen, met duidelijke toewijzing van de operationele en financiële verantwoordelijkheden aan de betrokken diensten.

6. Afvalcriminaliteit aanpakken.

6.1. Opruiming van drugsafval en herstel van milieuschade

Bij het aantreffen van illegale sluikstorten van drugsafval (van drugslabo's) kunnen de kosten voor verwijdering en vernietiging van het afval aanzienlijk zijn. Ook kan een herstel van de milieuschade (bv bodemverontreiniging) zich opdringen.

Deze kosten worden momenteel veelal door de betrokken gemeentes gedragen, wat een grote impact op het budget van deze soms kleine landelijke gemeenten heeft. Het is wenselijk de sanerings- en vernietigingskosten evenwichtiger te verdelen over de verschillende bevoegdheidsniveaus en dit vast te leggen in een protocol.

Daarnaast botst de inmiddels aanzienlijke problematiek van de vernietiging van afvalstoffen en giftige producten op een volledig onaangepast wettelijk kader inzake de gerechtskosten wanneer er geen overheidsopdracht bestaat. Er zal worden gezocht naar een duurzame en uniforme oplossing, zodat politiediensten en parketten worden ontlast van taken die niet tot hun kerntaken behoren.

6.2. Strijd tegen afvalfraude

De bevoegde overheden engageren zich om de inspanningen in de strijd tegen afvalfraude op te voeren en zo de succesratio te verhogen.

Een geïntegreerde samenwerking tussen de betrokken instanties, op federaal en gewestelijk niveau, en zowel politieel als bestuurlijk, vormt hierbij een noodzakelijke voorwaarde.

Binnen een transparant wettelijk sluitend kader kan relevante informatie worden uitgewisseld tussen de bestuurlijke en gerechtelijke actoren. Hierdoor wordt het mogelijk om, op basis van grondige risicoanalyses, gerichte controles uit te voeren, waarbij optimaal gebruik gemaakt wordt van de verschillende toezichts- en opsporingsbevoegdheden van deze diensten.

Wanneer afvalfraude grensoverschrijdend is, wordt internationale samenwerking met partners uit andere landen - zowel binnen als buiten Europa - essentieel om criminele netwerken op te sporen. In dit verband kunnen niet alleen Europol en Eurojust een rol spelen, maar ook gespecialiseerde Europese milieuhandavingsnetwerken zoals Envicrimenet en European Network of Prosecutors for the Environment (ENPE) een waardevolle bijdrage leveren.

De regionale overheden nemen ook regelgevende maatregelen om deze vorm van fraude doeltreffend aan te pakken.

Op het niveau van het Waalse Gewest zal de Regering de regelgeving versterken om de doeltreffendheid ervan te verhogen, in het bijzonder wat betreft de schaal van straffen en boetes. Er wordt een centraal register voor milieudelinquentie opgericht, met gegarandeerde toegang voor alle relevante actoren op het terrein. De controle op vervuiling bij de bron wordt aangescherpt.

6.3. Aanpak van sluikstorten en zwerfvuil

De nodige beleidsmaatregelen zullen worden genomen om de strijd tegen het sluikstorten en het zwerfvuil verder op te voeren en dit zowel via regelgevende, preventieve als repressieve maatregelen. Een robuust preventiebeleid met bijzondere aandacht voor milieueducatie vanaf jonge leeftijd wordt uitgewerkt.

De vigerende regelgeving zal worden herzien en aangescherpt om de effectiviteit te verhogen, onder meer door een aangepaste strafmaat en een verijnd boetebeleid.

De controles zullen worden aangescherpt. Deze problematiek wordt voornamelijk aangepakt via GAS en in nauwe samenwerking met de lokale overheden.

7. Aanpak van illegale handel in hout, dieren en planten en de strijd tegen de illegale jacht

De strijd tegen de illegale handel in hout, dieren en planten wordt voortgezet. Inspectiediensten en douane werken samen om door middel van risicoanalyses gericht verdachte zendingen te traceren. Gespecialiseerde onderzoekscapaciteit bij de politie is nodig voor het onderzoek naar de daders, het verzamelen van bewijsmateriaal en het begroten van illegale vermogensvoordelen.

Ook internationale samenwerking met partners uit andere (al dan niet Europese) landen is belangrijk om criminele netwerken te kunnen identificeren. Hierbij kunnen, naast Europol en Eurojust, ook de specifieke Europese netwerken rond milieuhandhaving (Envicrimenet en ENPE) een nuttige rol spelen.

Inzake de illegale handel in hout brengt de opslag van inbeslaggenomen zendingen hout de nodige uitdagingen met zich mee. De bevoegde diensten werken een structurele oplossing uit voor de opslag van in beslag genomen ladingen verdacht hout. Tegen illegale boskap wordt kordaat opgetreden.

De Douane zet de controle van de invoer en uitvoer van dieren, planten en afgeleide producten die vallen onder de Conventie inzake internationale handel in bedreigde dier- en plantensoorten (CITES) verder.

Binnen de regionale overheden worden de nodige beleidsmaatregelen genomen om de strijd tegen de handel in bedreigde dier- en plantensoorten, de vogelvangst, en de daarmee gepaard gaande bedreiging voor de biodiversiteit verder te versterken. De aandacht dient hierbij ook uit te gaan naar de georganiseerde netwerken.

Het gebruik van stroppen, klemmen en vergif om dieren te vangen of te doden vormt niet alleen een ernstige bedreiging voor de biodiversiteit, maar houdt ook aanzienlijke risico's in voor de veiligheid van burgers en hun huisdieren. Daarom is een strikte en doortastende aanpak noodzakelijk, waarbij handhaving, sensibilisering en preventie hand in hand gaan om deze schadelijke methoden effectief te bestrijden. Een aanpassing van het wettelijk kader is om het bezit en gebruik van bijkomende jachtmethodeken (vb. nachtzichtkijkers, geluidsdempers, enz.) te regelen.

8. Inzetten op dierenwelzijn

Het is essentieel om de samenwerking tussen de verschillende bestuursniveaus te versterken, in het bijzonder bij onderzoeken naar criminele organisaties die betrokken zijn bij milieu-overtredingen, en meer in het bijzonder bij inbreuken tegen het dierenwelzijn.

De vaststellingen inzake inbreuken op de regelgeving rond dierenwelzijn, worden complementair door de bevoegde inspectiediensten Dierenwelzijn en door de (lokale) politiediensten vastgesteld.

Om een efficiënte handhaving te bevorderen, is het wenselijk de werkwijzen van de verschillende betrokken diensten en instanties beter te stroomlijnen. Ook moet voorzien worden in gestructureerde en efficiënte informatie-uitwisseling, zowel wat betreft de inhoud van de vaststellingen als inzake de noodzaak tot inbeslagname van dieren, zodat betrokken diensten en instanties op alle niveaus snel en accuraat kunnen handelen.

Een dergelijke gecoördineerde en gezamenlijke aanpak voor de samenwerking tussen de betrokken bevoegde autoriteiten en diensten kan worden geïnstitutionaliseerd in de vorm van een formeel samenwerkingsprotocol.

Om de toestroom van dieren naar de asielen aan te pakken zetten de deelstaten verder in op het stimuleren van verantwoord houden van huisdieren via sensibilisering en in overleg met de bevoegde instanties, het faciliteren van een oplossing voor de vergunningsproblematiek rond infrastructuur voor dierenasielen.

Door middel van gerichte sensibilisering en informatieverstrekking aan de burgers en lokale overheden kunnen de regio's het draagvlak verhogen en het dierenwelzijnsbeleid op lokaal niveau versterken.

VIII.

Digitale veiligheid

VIII. Digitale veiligheid

«De veiligheid binnen de digitale ruimte en infrastructuur wordt gegarandeerd.»

Digitale veiligheid verwijst naar het beschermen van digitale systemen, gegevens en netwerken tegen ongeautoriseerde toegang, schade, diefstal of misbruik. Het omvat maatregelen zoals de beveiliging van persoonsgegevens (wachtwoorden en privégegevens), de generieke aanpak van illegale consultaties van gegevensbanken (incl. Loggings), de bescherming tegen cyberaanvallen (zoals phishing, malware en ransomware).

Het doel is om zowel het individu, organisaties als overheidsinstanties te beschermen tegen digitale risico's en de integriteit, vertrouwelijkheid en beschikbaarheid van informatie te waarborgen.

Gegeven het feit dat het veiligheidsapparaat vele partners omvat, op meerdere (bestuurlijke en gerechtelijke) niveaus, die elk rechtstreeks of onrechtstreeks met elkaar verbonden zijn, is het maar logisch dat eenzelfde minimum beschermingsniveau tegen digitale risico's wordt nagestreefd.

Een onrechtmatige raadpleging van een gegevensbank van de openbare sector ondergraaft sterk het vertrouwen van de burger ten aanzien van overheidsinstanties en kan ook de consistentie van onderzoeken in gevaar brengen. Wanneer onrechtmatig verkregen gegevens worden gebruikt of verspreid, kunnen zij ook de veiligheid en integriteit van personen ondermijnen. Er wordt voorzien in een strafrechtelijke beleid in samenhang met een opvolging van de consultaties (loggings).

1. Een nieuwe cybersecurity-strategie en andere beleidsplannen

De cyberbeveiligingsstrategie 2025-2030 is voor een overheid van cruciaal belang om vitale infrastructuur, gevoelige gegevens en nationale soevereiniteit te beschermen tegen de toenemende dreigingen van cyberaanvallen. Een effectieve strategie is gebaseerd op samenwerking en verschillende pijlers. Hiervoor werken de verschillende actoren binnen het informatie-beveiligingslandschap samen.

Daarnaast bevat het BNR-P een transversaal thema «cyberveiligheid», dat de impact van cyberwarfare en cybercriminaliteit op de nationale weerbaarheid probeert in te schatten.

Om de veiligheid van informatie te waarborgen binnen de Federale overheid, wordt de uitrol van de NIS II-wet bij de verschillende Federale instanties ondersteund, met terugkoppeling aan het college van voorzitters van de Federale Overheidsdiensten. Dit programma heeft als doel de weerbaarheid te versterken bij alle deelnemende entiteiten om te voldoen aan de minimale risico beperkingsnormen opgenomen in de NIS II-wet.

Verder wordt een service-cel onder leiding van een Chief Information Security Officer (CISO) opgericht bij de FOD BOSA, die tot taak heeft om via een gemeenschappelijke strategie en doeltreffende ondersteuning de informatiebeveiliging (vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid) voor alle federale entiteiten te ondersteunen. Het hoofddoel is om de gemeenschappelijke maturiteit op het vlak van cyberbeveiliging binnen de federale entiteiten te versterken en de geïntegreerde architectuur van de informatiebeveiliging te verbeteren. Deze cel zal geïntegreerd worden bij de FOD Bosa maar ook nauw samenwerken met de Nationale Veiligheidsoverheid, verantwoordelijk voor de bescherming van geclassificeerde informatie, om de gerelateerde strategieën zo goed mogelijk op mekaar af te stemmen.

Ook op regionaal niveau worden de nodige beleidsinitiatieven genomen ter ondersteuning van Vlaamse administratie(s) en de lokale overheden, zowel op het preventieve als het reactieve vlak, bij het beheer van gegevens (open data), digitale uitdagingen en de toegang tot digitale middelen voor kwetsbare bevolkingsgroepen.

Dit wordt mede geconcretiseerd door de oprichting van het Vlaams Centrum voor Digitale Veiligheid (VCDV). Door gerichte preventieve initiatieven waarbij ingezet wordt op bewustzijnsverhoging, het actief implementeren van een digitaal veiligheidsbeleid en het versterken van onze radarfunctie waarbij we gericht acties ondernemen om kwetsbaarheden en bedreigingen in kaart te brengen en te mitigeren beogen we onze digitale infrastructuur én de kritieke datastromen die onze samenleving draaiende houden beter te beschermen. Het VCDV werkt hiervoor nauw samen met verschillende instanties, zowel binnen de overheid als daarbuiten (academische instellingen, private cybersecurity-experts,...). Door deze krachten te bundelen, versterkt Vlaanderen het volledige ecosysteem rond cybersecurity.

In Wallonië wordt een digitale en numerieke strategie 2025-2029, "Digital Wallonia", ingevoerd. Deze wordt aangestuurd door het Agentschap voor Digitalisering en omvat vijf prioriteiten: connectiviteit, cyberveiligheid in een globale en geïntegreerde aanpak, digitale transformatie van de actoren, digitale vaardigheden, en datasoevereiniteit. Deze strategie wordt aangevuld met een Intersectorieel Cybercrisisplan, afgeleid van het Regionaal Crisisbeheersingsplan.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft de regering in december 2025 de invoering van een regionale coördinatie tussen alle instellingen van het Gewest goedgekeurd om hen te helpen bij het naleven van de NIS2-richtlijn. Deze aanpak is gebaseerd op het delen van bestaande regionale middelen en voorziet in de uitwerking van een plan om de cyberveiligheid van de regionale digitale diensten te versterken en een operationeel kader voor coördinatie te definiëren.

2. Nieuwe veiligheidsuitdagingen gerelateerd aan digitalisering en technologie

2.1. Digitale veiligheid en cyberweerbaarheid

De digitale ruimte is een essentiële pijler van de hedendaagse samenleving en economie. Burgers, ondernemingen en overheden zijn in toenemende mate afhankelijk van digitale netwerken, gegevensstromen en vitale en kritieke infrastructuren. Deze verwevenheid creëert

tegelijk nieuwe kwetsbaarheden die de nationale veiligheid, de economische stabiliteit en het maatschappelijk vertrouwen rechtstreeks kunnen aantasten.

Het waarborgen van digitale veiligheid vergt een integrale en geïntegreerde benadering. Samenwerking en informatie-uitwisseling vormen hierbij de hoeksteen. Via de Nationale Cybersecurity Council Belgium (NCC-BE), onder leiding van het Centrum voor Cybersecurity België (CCB), wordt de samenwerking tussen het federale en de regionale niveaus structureel verankerd. Daarbij wordt een samenwerkingsmodel ontwikkeld waarin de regionale politie- en justitiediensten een volwaardige rol opnemen.

Vanuit de verschillende bestuursniveaus in ons land worden de nodige beleidsinitiatieven genomen die willen inzetten op de versterking van de informatiebeveiliging, op de opmaak en uitvoering van veiligheids- en weerbaarheidsstrategieën en -plannen (inclusief cyberveiligheid) crisisparaatheid en cyberveiligheid.

Inzake de bevordering van de informatieflex kan een betere verbinding van bestaande detectie- en informatieplatformen de slagkracht verhogen bij het detecteren, voorkomen en bestrijden van digitale bedreigingen. Door deze platformen te koppelen kan informatie sneller, vollediger en op een veilige manier circuleren tussen de bevoegde actoren.

Op Europees, federaal en deelstatelijk niveau gaat er aandacht naar de bescherming van jongeren online. Dit is ook gekoppeld aan de handhaving van de Digital Services Act (DSA) en de ondersteuning van jongeren via het mediawijsheidsbeleid.

De federale en deelstatelijke overheden engageren zich om toe te werken naar een gezamenlijk Belgisch standpunt rond dit thema om ook op het Europees debat te kunnen wegen.

Bijzondere aandacht gaat uit naar criminele fenomenen als overheidsspionage en -sabotage, naar ransomware-aanvallen die vitale processen kunnen ontwrichten, en naar online fraude die het vertrouwen van burgers en ondernemingen schaadt. Deze fenomenen vereisen een structurele en geïntegreerde weerbaarheid die over alle bestuursniveaus heen wordt gedragen.

Tegelijk moet men een juist evenwicht vinden wat betreft de digitale toepassingen. Enerzijds is er nood aan doeltreffende controlemechanismen om digitale dreigingen te neutraliseren. Anderzijds moet een open en vrij internet gewaarborgd blijven, dat innovatie, expressie, bescherming van de privacy en maatschappelijke dynamiek mogelijk maakt.

Een bijkomend strategisch aandachtspunt is het waken over de digitale identiteit van burgers. In een omgeving waar persoonlijke data steeds waardevoller én kwetsbaarder worden, moet het beschermen van die identiteit een basisvoorwaarde zijn voor vertrouwen in de digitale ruimte. Dit vraagt om structurele waarborgen die burgers beschermen tegen misbruik, identiteitsdiefstal en verlies van controle over hun gegevens. Er moet ook worden nagedacht over de certificering van online accounts.

Digitale veiligheid is immers een dynamisch en snel evoluerend domein: enkel door continue opvolging en aanpassing kan België weerbaar blijven tegen nieuwe dreigingen.

Het Waalse Gewest ontwikkelt haar digitale veerkracht door middel van een gestructureerd, transversaal en flexibel bestuur, dat een consistent veiligheidsniveau voor alle overheidsinstanties moet garanderen.

2.2. Artificiële Intelligentie (AI)

De impact van AI op onze maatschappij en de mogelijkheden die hierdoor gecreëerd worden voor de criminele milieus kan amper overschat worden. De verschillende overheidsinstanties zullen hun kennis van AI versterken en deze technologie op een verantwoorde en doordachte manier integreren in hun processen, conform de AI-Act. Het Charter voor verantwoord gebruik van AI in overheidsdiensten bij dienstverlening aan individuen, bedrijven en organisaties werd onderschreven door de verschillende Federale en Programmatische overheidsdienst, het ministerie van Defensie en de Federale Politie.

Daarbij zal bijzondere aandacht gaan naar het detecteren en bestrijden van misbruik van AI binnen het criminele milieu.

Ook inzake AI is het nodig om een beter gedocumenteerd beeld te krijgen, om een duidelijker zicht te hebben op de tools waarover criminelen beschikken om hun misdrijven (darkweb, deepnudes, spearphishing, enz.) te faciliteren. Een adequate beeldvorming draagt bij aan de versterking van de informatiepositie van de politie-en controlediensten en het Openbaar Ministerie en aan een efficiënte inzet van de onderzoekscapaciteit.

3. Aanpak van cybercriminaliteit

Cybercriminaliteit vormt een ernstige en groeiende bedreiging voor de economie, de burgers, de nationale veiligheid en de democratische rechtsorde. De internationale context zorgt tevens voor nieuwe bedreigingen, waaronder cybercriminaliteit uitgevoerd door state sponsored actors.

We willen inzetten op het voeren van sensibiliseringscampagnes gericht op kmo's en consumenten, in samenwerking met de betrokken actoren en overheidsdiensten, om hen bewust te maken van de risico's van cybercriminaliteit.

De bestrijding van cybercriminaliteit omvat de strijd tegen hacking, computersabotage, fraude en online oplichting, en vereist een multidisciplinaire en geïntegreerde aanpak. De Federale Politie draagt hieraan bij via politionele intelligence-ontwikkeling, samenwerking met nationale en internationale partners (zoals CCB, Veiligheid van de Staat (VSSE) en justitie), complexe gerechtelijke onderzoeken en gespecialiseerde forensische IT-steun. Doel is het verstoren van criminele netwerken, het identificeren van daders en het ontnemen van crimineel vermogen. Dergelijke fenomenen kunnen enkel doeltreffend bestreden worden door een ketengerichte aanpak in nauwe samenwerking met alle partners: de Geïntegreerde Politie, het Openbaar Ministerie, Defensie, inlichtingendiensten en het CCB.

Om een coherente aanpak van cybercriminaliteit te kunnen realiseren, ontwikkelde de Federale Politie het concept Digital Investigation, dat een rekening houdt met de verschillende complexe dimensies van cybercriminaliteit en een gerichte aanpak van dit fenomeen vormt die bijdraagt aan een robuuste, efficiënte en toekomstgerichte bestrijding van cybercriminaliteit.

Om de beschikbare capaciteit optimaal te benutten, wordt in het vervolgingsbeleid prioritair ingezet op het verstoren van de criminele infrastructuren die cybercrime faciliteren (zoals cybercrime-as-a-service) en die dossiers met een significante maatschappelijke impact (waaronder ransomware, deepnudes, sextortion).

Om de opsporingscapaciteit efficiënt te kunnen inzetten, richt het Openbaar Ministerie zich enkel op zaken waarin voldoende informatie verzameld kan worden om een succesvolle vervolging te garanderen en een duidelijke impact te verwezenlijken.

Een effectieve toepassing van deze Intelligence Led Policing, ondersteund door artificiële intelligentie, vereist evenwel dat de relevante informatie onmiddellijk en vlot toegankelijk is voor de politie-en controlediensten en het Openbaar Ministerie, en dat de IT-infrastructuur performant is. Om dit te realiseren, is het aangewezen om de ontwikkelingscapaciteiten van de politie op het vlak van informatica grondig te evalueren en waar nodig te versterken, te hervormen of uit te besteden.

Op het vlak van de bestrijding van online massafraude (bijvoorbeeld phishing) blijken bestaande oplossingen momenteel onvoldoende toereikend te zijn. Anderzijds is het ook van belang om succesvolle lokale projecten (bijvoorbeeld VIC2, of de koppeling met BAPS) op te schalen naar nationaal niveau, zodat elke burger kan genieten van deze verhoogde bescherming. De omzend-brief inzake phishing wordt momenteel in die zin herwerkt.

In de strijd tegen phishing en andere vormen van online bankfraude, willen we er ook over waken dat ook de actoren uit de financiële sector hun maatschappelijke verantwoordelijkheid opnemen bij het nemen van de nodige beveiligingsmaatregelen, opdat de gebruikers van de betalingsdiensten beschermd worden tegen deze criminaliteitsfenomenen.

IX.

Persoonsgebonden
veiligheid

IX. Persoonsgebonden veiligheid

«Elke persoon moet zich veilig voelen in België.»

Iedereen moet de mogelijkheid hebben om te leven zonder angst voor zijn fysieke of psychologische integriteit, in een samenleving die de menselijke waardigheid respecteert.

Deze ambitie vertaalt zich in de strijd tegen alle vormen van geweld, discriminatie en aantasting van fundamentele rechten, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbare personen.

De context waarin geweld zich manifesteert, wordt steeds meer bepaald door oplopende sociale spanningen, door de toename van de georganiseerde criminaliteit en de daarmee gepaard gaande geweldsdelicten (zoals de steekincidenten, bomaanslagen en schietpartijen) en door toenemende polarisatie binnen de samenleving. De voortschrijdende digitalisering van communicatiekanalen draagt bij aan geweldsvormen, zoals cyberpesten en online haatboodschappen.

Binnen deze brede context verdienen bepaalde vormen van geweld bijzondere aandacht vanwege hun maatschappelijke impact en de kwetsbaarheid van de betrokken groepen of personen. Vooral kinderen, vrouwen, minderheden, mensen in een kwetsbare positie of met een handicap worden hierdoor in het bijzonder getroffen. (Intrafamiliaal) geweld ontwricht levens en is een diepgaand maatschappelijk probleem. Seksueel geweld blijft een onder gerapporteerd en vaak gestigmatiseerd probleem, ondanks de inspanningen op het vlak van wetgeving en sensibilisering.

Tegelijkertijd valt een duidelijke afname van het vertrouwen in publieke instellingen waar te nemen, wat onder meer tot uiting komt in een stijgend aantal gevallen van agressie tegenover gezagsdragers, zoals politiemensen, hulpverleners en overheidspersoneel. Geweld tegen gezagsdragers stelt fundamentele vragen over de legitimiteit en autoriteit van publieke functies in een democratische samenleving.

Zowel in de privésfeer als in de publieke ruimte, fysiek of digitaal, komen deze situaties voor en kunnen ze op elk moment ontstaan, wat zowel structurele antwoorden (meerjarenactieplannen) als onmiddellijke maatregelen (noodhulp) vereist.

1. Geïntegreerde aanpak van intrafamiliaal, seksueel en online geweld

De aanpak van zowel intrafamiliaal als seksueel en online geweld vereist een geïntegreerde, gender sensitieve strategie conform het verdrag van Istanbul, waarbij intrafamiliaal geweld benaderd wordt vanuit gezinsrelaties en zorgdynamieken, en gendergerelateerd geweld, inclusief seksueel en online geweld, als een bredere sociale en strafrechtelijke problematiek.

In België en op internationaal niveau blijven vrouwen disproportioneel slachtoffer van dodelijk geweld binnen intieme relaties.

Om dit structureel aan te pakken en uitvoering te geven aan het Verdrag van Istanbul en de aanbevelingen van het GREVIO-evaluatierapport (2020), werd een kaderwet STOPfemicide aangenomen. Deze wet richt zich op de preventie en bestrijding van femicides (en het geweld dat daaraan voorafgaat).

Een belangrijke doelstelling is de uitbouw van een betere gegevensinzameling en -verwerking, gecoördineerd door het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (IGVM).

Verder schrijft de STOPfemicidewet het gebruik van een specifiek risicotaxatie- en risico-beheersingsinstrument voor, evenals specifieke opleidingen voor politieagenten, onder meer over de rechten van slachtoffers.

Eind 2025 werd een Wetenschappelijk Comité opgericht onder leiding van het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie om femicidezaken retroactief te analyseren, naar analogie met buitenlandse modellen zoals Domestic Homicide Reviews, met het oog op continue beleidsverbetering.

Er zal ook bijzondere aandacht worden besteed aan discriminatie en geweld tegen personen van de LGBTQIA+-gemeenschap, zowel wat betreft preventie als wat betreft de aanpak en bestrijding van deze vormen van geweld.

1.1. Een Nationaal Actieplan ter bestrijding van alle vormen van gendergerelateerd geweld

Voor de periode 2026-2029 zal een ambitieus Nationaal Actieplan ter bestrijding van alle vormen van gendergerelateerd geweld (NAP GGG) opgemaakt en aangenomen worden.

Het NAP 2021-2025 werd geëvalueerd in 2025. De bevindingen van de evaluatie evenals de aanbevelingen van de “Group of experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence” (GREVIO) worden meegenomen in de opmaak van het nieuwe NAP. Bij de opmaak zal ook rekening worden gehouden met de aanbevelingen van het Nationaal Platform (middenveldorganisaties), het Comité van de partijen bij het Verdrag van Istanbul (COPA), en het Committee on the Elimination of Discrimination against Women (CEDAW) en met de EU-richtlijn 2024/1385 ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld. Hierbij zal bijzondere aandacht uitgaan naar de strijd tegen feminicide, seksueel geweld, digitaal (seksueel) geweld, en schadelijke praktijken (o.a. vrouwelijke genitale verminking). Bovendien zal aandacht worden besteed aan de manier waarop de Lokale Politie de initiatieven inzake seksuele intimidatie van de lokale en gewestelijke besturen kan ondersteunen.

Het NAP vormt het kader voor al de beleidsniveaus en beleidsdomeinen die betrokken zijn bij het beleid betreffende persoonsgebonden veiligheid.

De bestrijding van alle vormen van geweld die verband houden met discriminatie veronderstelt een interfederale strategie op meerdere niveaus. Deze aanpak moet kunnen steunen op een betere kennis en gedeelde evaluatie van het overheidsbeleid (meting, monitoring, gemeenschappelijke indicatoren). Deze aanpak wordt gestimuleerd op het niveau van het nationale actieplan tegen gendergerelateerd geweld (2026-2029), de interfederale antidiscriminatie-

plannen, de ETHOS Light-tellingen, de rapporten van het Federaal Kenniscentrum voor de gezondheidszorg en de uitvoering van de GREVIO-aanbevelingen.

1.2. Intrafamiliaal geweld: multidisciplinaire samenwerking, lokale verankering en beschermingsmaatregelen

1.2.1. Netwerken van Veilige Huizen, Divico en OListo

Het netwerk van Veilige Huizen in Vlaanderen is een krachtig samenwerkingsverband waarin Vlaamse, federale en lokale actoren hun expertise bundelen om intrafamiliaal geweld duurzaam aan te pakken.

Zowel Vlaamse actoren zoals de Centra Algemene Welzijnswerk (CAW), de Centra Geestelijke Gezondheidszorg (CGG), Vertrouwenscentra Kindermishandeling, ondersteuningscentra jeugdzorg en justitiehuisen als federale actoren zoals het Openbaar Ministerie en de Lokale Politie als lokale besturen zijn kernpartner binnen het regionale netwerk 'Veilige Huizen'. De psychosociale diensten van de penitentiaire inrichtingen zullen structureel gaan samenwerken met de Veilige Huizen om het traject in de gevangenis naadloos te laten aansluiten bij het traject buiten de gevangenis. In de Veilige Huizen gaan alle partners samen aan de slag om geweld binnen gezinnen te stoppen. Eind 2025 zijn tien Veilige Huizen operationeel in Vlaanderen. In het kader van de (verdere) uitrol van de Veilige Huizen in Vlaanderen sluit de Vlaamse overheid kaderovereenkomsten, waarbij elke kernpartner van Veilig Huis een uitnodiging ontvangt om zijn engagement te verankeren in een individuele engagementsverklaring. Alle kernpartners van de Veilige Huizen delen informatie in Veilig Huis en in het dossierbeheersysteem van de Veilige Huizen (WIDA). Om dubbele registratie zoveel mogelijk te vermijden, voorzien we de technische mogelijkheid om informatie binnen te trekken in WIDA vanuit de FOCUS-applicatie die de Lokale Politie gebruikt, bijvoorbeeld met betrekking tot de beoordeling van risico's in geval van huiselijk geweld.

De Veilige Huizen functioneren als knooppunt tussen hulpverlening en veiligheid en vereisen daarom een duurzame structurele aansluiting met parket en politie.

De minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken vraagt de politiezones om voldoende verbindingspersonen vrij te stellen zodat de brug kan gemaakt worden tussen de politiezones en de Veilige Huizen.

De minister van Justitie voorziet voldoende parketcriminologen om de werking van de Veilige Huizen te faciliteren.

De Waalse Regering zal, in overleg met andere bestuursniveaus, de nodige middelen voorzien om de begeleiding en opvang van slachtoffers van geweld en hun families verder uit te bouwen; partnerschappen te versterken die hulp bieden aan justitiabelen, met bijzondere aandacht voor gespecialiseerde diensten inzake intrafamiliaal geweld.

Daarnaast ondersteunt Wallonië interdisciplinaire initiatieven zoals DIVICO en Espace VIF, die een gecoördineerde aanpak tussen professionals uit diverse sectoren bevorderen. Hun doel is slachtoffers en kinderen te beschermen tegen de zwaarste gevolgen van partner- en intra-familiaal geweld (zoals feminicide en kindermoord).

Een decreet zal worden ingediend om een geharmoniseerd kader te creëren, de structuren te verankeren en hun werking uit te breiden over het hele Waalse grondgebied.

De Franstalige Justitiehuisen werken samen met deze multidisciplinaire voorzieningen in verschillende gerechtelijke arrondissementen (Brussel, Waals-Brabant, Luxemburg, Luik en Namen) en nemen als dusdanig ook deel aan het casusoverleg.

De regionale aanpak in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest steunt op sterke governance en nauwe samenwerking tussen actoren. Safe.brussels speelt een centrale rol door de maatregelen te coördineren en professionals te ondersteunen, onder meer via het centrum Olista, dat een versterkte multidisciplinaire aanpak biedt voor intrafamiliaal geweld. Deze coördinatie gebeurt samen met gemeenten, hun preventiediensten, politiezones, justitiehuisen en andere gespecialiseerde actoren, die instaan voor detectie, begeleiding en nabijheid bij kwetsbare doelgroepen.

De regionale plannen tegen geweld tegen vrouwen en tegen discriminatie, gedragen door Equal.brussels, vullen deze strategie aan door de dimensie van gelijke kansen te integreren. Op het vlak van gezondheid en armoede brengen Vivalis en Iriscare hun expertise in voor slachtofferopvang en psychologische ondersteuning.

1.2.2. Lokale verankering van vernieuwende praktijken en multidisciplinaire samenwerking

Om steden en gemeenten te helpen intrafamiliaal geweld aan te pakken, werd er in 2020 een subsidie toegekend aan 15 innovatieve lokale projecten. Deze projecten werden begin 2025 afgerond en geëvalueerd. Uit deze evaluatie werden goede praktijken geïdentificeerd, die op een gestandaardiseerde manier in het hele land worden verspreid bij lokale overheden, korpschefs van politiezones en gouverneurs.

Het doel is schaalbare oplossingen te bieden die lokaal inzetbaar zijn, met respect voor context-specifieke noden en bestaande structuren.

Door in te zetten op kennisdeling, capaciteitsversterking en beleidsmatige verankering, krijgt de strijd tegen intrafamiliaal geweld op lokaal niveau een duurzame impuls.

1.2.3. Beschermingsmaatregelen

De inzet van het Mobiel Stalkingalarm als preventieve maatregel

Het Mobiel Stalkingalarm (MSA) vormt een essentiële preventieve maatregel ter bescherming van slachtoffers van stalking, met bijzondere aandacht voor de intrafamiliale context. Sinds de nationale uitrol in 2024 is het MSA operationeel binnen alle gerechtelijke arrondissementen en lokale politiezones, wat een belangrijke stap betekent in de uniforme aanpak van stalking.

Naast partnergerelateerde situaties wordt het MSA strategisch ingezet in bredere contexten, waaronder eengerelateerde stalking en andere niet-partnergebonden dreigingen. Dit gebruik vereist een continue evaluatie van de effectiviteit en toegankelijkheid van het instrument.

De verdere technische optimalisatie van het MSA wordt gedragen door een interdepartementale samenwerking tussen Binnenlandse Zaken, Gelijke Kansen en Justitie. Binnen deze samenwerking worden drie strategische pijlers naar voren geschoven: de prioritering van de oproepen in noodcentrales; de technische optimalisatie, de beleidsmatige verankering.

Inzetten van het slachtofferalarm

Het Agentschap Justitie en Handhaving lanceerde in 2024 het pilootproject 'slachtofferalarm' voor daders van bepaalde zware misdrijven zoals moord, verkrachting of intrafamiliaal geweld. Wanneer de dader zijn gevangenisstraf verder thuis mag uitzitten met een enkelband en er minstens een contactverbod met het slachtoffer wordt opgelegd, dan kan de strafuitvoeringsrechtbank ook beslissen om de naleving van deze voorwaarde via elektronisch toezicht met gps-werking te controleren. Tegelijk wordt ook de locatie van het slachtoffer gevolgd zodat tijdig kan worden ingegrepen wanneer de dader bij het slachtoffer in de buurt zou komen. Het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht monitort de dader 24/7 en voorkomt zo nieuwe feiten. Het slachtofferalarm biedt het slachtoffer verhoogde veiligheid en maakt deel uit van het opzetten van een bepaalde vorm van ondersteuning. Na het pilootproject op niveau van de strafuitvoeringsrechtbank is het de bedoeling om meer slachtoffers met het slachtofferalarm te beschermen. Om de toepassing van het slachtofferalarm uit te kunnen breiden naar andere mandaten (bv. ook in de onderzoeksfase), zal een initiatief tot wetswijziging genomen worden.

In 2026 zal de Federatie Wallonië-Brussel een pilootproject lanceren voor het gebruik van een afstandsarmband (BEL), een elektronisch hulpmiddel dat bedoeld is om de naleving te controleren van opgelegde afstandsvoorwaarden aan een dader ten opzichte van een slachtoffer in gevaar. Dit systeem zal een aanvulling vormen op de bestaande beschermingsmechanismen voor slachtoffers, zoals het reeds ingevoerde Mobiele Stalkingalarm.

De BEL werkt op basis van het dragen van een GPS-armband door de dader, waarmee een uitsluitingszone rond het slachtoffer kan worden bepaald (woning, werkplek, plaatsen die door naasten worden bezocht, enz.). Het doel is om elk direct contact tussen dader en slachtoffer te voorkomen, een alarm te activeren bij de monitoring van de Directie Elektronisch Toezicht (DSE) wanneer deze zone wordt overschreden, en de reactietijd van de politiediensten te verbeteren.

Dit systeem maakt deel uit van een globale begeleiding van de dader, verzorgd door een justitieassistent, en van een nauwgezette opvolging van het slachtoffer door de dienst slachtofferonthaal, om psychologische stress en het risico op secundaire victimisering te beperken. De BEL kan enkel worden toegepast bij slachtoffers die in gevaar verkeren en vormt een aanvullend instrument bij de bestaande maatregelen, waarbij de bescherming van het slachtoffer wordt gewaarborgd en het gedrag van de dader wordt gereguleerd in het kader van een alternatief voor voorlopige hechtenis.

1.3. Seksueel geweld aanpakken door in te zetten op zorgcentra, interinstitutionele samenwerking en opvolging van daders

Met de wet van 26 april 2024 werd de werking van de Zorgcentra na Seksueel Geweld (ZSG) structureel ingebed en dit zowel wat betreft hun werking, alsook hun financiering. Het aantal centra zal stijgen van tien naar dertien centra, opdat elke burger hulp in een dergelijk centrum kan vinden op minder dan een uur rijden. De wet moet nu een correcte en volledige uitvoering krijgen en zal samen met alle partners geëvalueerd worden. Daarnaast moet de bekendheid over het bestaan van de ZSG groeien, zeker onder specifieke doelgroepen van personen die zich in een kwetsbare situatie bevinden.

De samenwerkingsakkoorden tussen de Federale Staat en de Gemeenschappen inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik vormen een essentieel instrument om de interinstitutionele samenwerking tussen hulpverlenende en justitiële diensten te structureren. Deze akkoorden leggen de basis voor een gecoördineerde aanpak van personen die verdacht, beklaagd, beschuldigd, veroordeeld of geïnterneerd zijn wegens seksuele misdrijven.

De zesde staatshervorming, waarbij onder meer de bevoegdheden van de justitiehuizen werden overgedragen aan de Gemeenschappen, heeft de noodzaak gecreëerd om de bestaande akkoorden te herzien en te actualiseren. De aangepaste samenwerkingsakkoorden beogen een coherent en werkbaar kader te bieden voor alle betrokken diensten, met als doel herhaling van seksuele misdrijven en herhaald slachtofferschap maximaal te voorkomen. Binnen dit vernieuwde kader nemen de justitiehuizen een centrale rol op in de opvolging van betrokken personen. Zij fungeren als spil in de informatie-uitwisseling en samenwerking tussen justitiële actoren en hulpverleningsdiensten, en dragen bij aan een geïntegreerde en multidisciplinaire aanpak. De bevoegde overheden engageren zich via deze akkoorden tot een blijvende aandacht voor de begeleiding en behandeling van seksueel delinquenten. Dit engagement is cruciaal voor het versterken van de openbare veiligheid en het ondersteunen van slachtoffers.

De aanbevelingen van de federale Parlementaire Onderzoekscommissie “belast met het onderzoek naar de aanpak van seksueel misbruik, in de Kerk en daarbuiten, met inbegrip van de gerechtelijke behandeling, en de gevolgen op vandaag voor slachtoffers en samenleving” en van de Vlaamse bijzondere commissie “voor de evaluatie van de aanpak van seksueel misbruik in de Kerk en in andere gezagsrelaties in het algemeen en van de rol van instellingen en voorzieningen op het terrein van jeugd, welzijn en onderwijs in het bijzonder”, worden opgevolgd en uitgevoerd.

Er zal tevens een plan van aanpak worden opgesteld.

Bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar kinderen als slachtoffer. In lijn met de aanbevelingen van de parlementaire onderzoekscommissie wordt blijvend ingezet op bewustwording, signalering en erkenning van kindermishandeling en seksueel misbruik.

Een intra-Franstalig plan ter bestrijding van geweld tegen vrouwen (2025-2029) zal opgesteld worden. Verschillende maatregelen zullen zich richten op preventie en opsporing van slachtoffers van seksueel geweld: opleiding binnen opvangcentra voor personen met een handicap, bewustmakingscampagne voor slachtoffers van incest, ondersteuning van verenigingen die

gespecialiseerd zijn in de preventie en bestrijding van geweld tegen vrouwen om projecten op te zetten voor preventie, bescherming en begeleiding van slachtoffers...

Wallonië financiert verenigingen die gespecialiseerd zijn in de begeleiding van slachtoffers van seksueel geweld. Deze structuren vormen een aanvulling op het dienstenaanbod van de ZSG. Ze bieden langdurige begeleiding – soms meerdere jaren – via psychologische, juridische en sociale hulp, maar ook via de organisatie van workshops en praatgroepen, waarbij soms gebruik wordt gemaakt van peer support.

1.4. Online geweld: uniforme aanpak en bescherming van slachtoffers

België verankert zijn beleid volledig binnen de Europese digitale regulering, met de Digital Service Act en Digital Markets Act als fundament. Het versterkt de nationale handhaving via het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT), dat als Digital Services Coordinator toeziet op de naleving door grote sociale-mediaplatformen. Tegelijk blijft België prioritair inzetten op online veiligheid, vooral rond schadelijke inhoud en cybergeweld, en hanteert het strikte normen op het vlak van datagebruik, privacy en transparantie.

Binnen de EU-context profileert België zich als een sterke voorstander van regelharmonisatie en als een land dat de digitale handhaving intensifieert. Dankzij zijn vooruitstrevende digitale publieke dienstverlening legt België de lat hoog, wat de druk op platformen verhoogt om verantwoordelijkheid te nemen en te investeren in veilige, betrouwbare digitale diensten.

In antwoord op de groeiende problematiek van online geweld tegen personen - waaronder fenomenen als deepnudes, doxing en cyberstalking - werd binnen het College van Procureurs-generaal een nieuwe omzendbrief gefinaliseerd (COL 13/2025). De omzendbrief is opgevat als een instrument dat bedoeld is om politiemensen en magistraten van het openbaar ministerie bewust te maken van de problematiek van cybergeweld tegen personen, en om hen richtlijnen en enkele praktische hulpmiddelen te geven voor de behandeling van de daarmee verbonden dossiers. Er wordt bijzondere aandacht besteed aan het verwijderen van problematische inhoud en aan het veiligstellen van bewijselementen, waarvoor een uiterst snelle reactie nodig is om de schade voor het slachtoffer te beperken en de verdere verspreiding van de inhoud te voorkomen. Er is een uniform registratiesysteem voor dit soort feiten voorzien.

De effectieve verwijdering van deze illegale content vereist de medewerking van de online dienstverleners. De vernieuwde omzendbrief beoogt duidelijke en uniforme richtlijnen aan te reiken, zodat zowel de politie als de magistratuur over een praktisch instrument beschikken om deze dienstverleners aan te zetten tot snelle actie.

2. Een betere bescherming van minderjarigen

Een multidisciplinaire samenwerking is essentieel voor de bescherming van minderjarigen. Dit omvat diverse vormen van samenwerking zoals met hulpverlening in brede zin, bestuurlijke samenwerking en samenwerking met politie en justitie in casussen waar kinderen en jongeren betrokken zijn.

Vooraf binnen de domeinen jeugdhulp, jeugddelinquentie, kinderopvang, gezinsondersteuning en intrafamiliaal en seksueel geweld zijn informatie-uitwisseling en samenwerking onontbeerlijk. Concreet gaat het om afspraken rond gezamenlijke casusaanpak (bv. via lokale integrale veiligheidszellen), data-uitwisseling en signalering tussen jeugdhulp, politie en parket en/of om preventieve acties en sensibilisering rond kindermisbruik, geweld en radicalisering.

3. Een betere bescherming van overheidsperoneel

In een context waarin bepaalde criminele groepen steeds vaker gebruikmaken van geweld en intimidatie, is het voor de autoriteiten van essentieel belang om een versterkte bescherming te garanderen voor personen van wie de fysieke integriteit wordt bedreigd bij het uitvoeren van een openbare of maatschappelijke functie. Deze noodzaak betreft in het bijzonder magistraten, gevangenisperoneel, veiligheidsdiensten, medewerkers van openbaarvervoersmaatschappijen, schoonmaakperoneel, inspecteurs, onderwijzend peroneel, hulpverleners, ambtenaren en politieke mandatarissen.

Er zal ook bijzondere aandacht worden besteed aan online geweld tegen lokale mandatarissen en aan de passende gerechtelijke reactie.

Het waarborgen van de veiligheid van deze professionals vormt een strategische uitdaging voor de komende jaren. Het gaat niet alleen om het behoud van de continuïteit van de publieke opdrachten, maar ook om het handhaven van het vertrouwen van het publiek in zijn instellingen.

Elke vorm van geweld of agressie tegen vertegenwoordigers van het gezag of openbare diensten is ontoelaatbaar. Het federale beleid is in eerste instantie gericht op het versterken van de preventie door een grotere depersonalisatie van interventies van agenten in risicovolle situaties te ontwikkelen, door de veiligheidscultuur binnen gebouwen, in de digitale omgeving en tijdens verplaatsingen te consolideren, en door de sensibilisering van het peroneel voor opkomende bedreigingen te intensiveren.

Daarnaast wil de federale overheid de ondersteuning van bedreigde agenten verbeteren, onder meer door te zorgen voor organisatorische, financiële en psychologische begeleiding in geval van bedreiging of agressie. De administraties worden aangemoedigd om een gelijkwaardig systeem te hanteren, in het bijzonder bij het indienen van klachten en de gerechtelijke opvolging.

Ook in de hoven en rechtbanken worden personeelsleden geconfronteerd met toenemende veiligheidsrisico's. Daarom wordt de anonimisering van persoonsgegevens van magistraten en - waar relevant - griffiers als een absolute prioriteit beschouwd. We engageren ons om samen met de bevoegde diensten de nodige initiatieven te nemen om de noodzakelijke juridische basis hiervoor uit te werken. We traden daarover in 2025 reeds uitvoerig in overleg met verschillende betrokken actoren.

We werken aan maatregelen rond anonimisering voor bepaalde leden van het penitentiair peroneel en zetten in op moderne technologieën om de gevangenen beter te beveiligen en om te verhinderen dat gedetineerden hun criminele activiteiten binnen de gevangensmuren verder zetten. We zetten in op verschillende fronten.

Tenslotte willen we op federaal niveau een duurzame bescherming van gevoelige functies overwegen. Voor sleutelposities zullen uitzonderlijke maatregelen worden ingevoerd die op lange termijn kunnen gelden. Een herziening of aanpassing van het kader voorzien door COL 6/2004 (herziene versie 2024) zal worden overwogen, in samenwerking met het NCCN, om bestaande lacunes op te vullen, met name op administratief en financieel vlak.

De gefedereerde entiteiten zullen de bescherming van personeel in risicovolle situaties versterken, met name dat van openbaarvervoerbedrijven. Ze zullen het beheer en de behandeling van klachten in verband met agressie verbeteren, zowel bij het indienen ervan als bij de opvolging en de communicatie van informatie aan de slachtoffers, en tegelijkertijd de uitwisseling van informatie tussen de betrokken actoren vergemakkelijken.

Zij zullen er ook op toezien, in overleg met de politiediensten, dat hun betrokkenheid behouden blijft en zo nodig wordt versterkt om de veiligheid van het personeel te garanderen in het licht van het toenemende agressieve gedrag. Deze acties zullen worden geïntegreerd in een algemene strategie om de veiligheid in het openbaar vervoer te verbeteren, het welzijn van het personeel te ondersteunen en de veerkracht van de netwerken tegen agressieve handelingen te vergroten.

Vanuit Vlaanderen zal breed worden ingezet op het voorkomen, aanpakken en opvolgen van agressie en geweld tegen alle Vlaamse en lokale personeelsleden.

De veiligheid van het vervoer in Wallonië zal worden versterkt door de strijd tegen wangedrag en fraude binnen de vervoersnetwerken. Een verbeterde samenwerking met de federale autoriteiten zal toelaten om de veiligheid van de gebruikers en het personeel te garanderen, zowel in stations als in voertuigen. Daartoe zullen maatregelen worden genomen, zoals het verhogen van het aantal camera's en een grotere aanwezigheid van veiligheidsagenten. Er zullen ook strengere sancties worden ingevoerd voor misdrijven die in het openbaar vervoer worden gepleegd.

Het Algemeen Veiligheids- en Preventieplan van het Brussels Hoofdstedelijk gewest benadrukt dat de veiligheid van ambtenaren essentieel is voor de goede werking van de diensten en de sociale cohesie. Gezien de toename agressie en spanningen in de openbare ruimte, verbinden de autoriteiten zich ertoe de bescherming van ambtenaren te versterken door middel van preventiemaatregelen, opleidingen in het omgaan met agressie en logistieke en psychologische ondersteuning. De bestrijding van agressie tegen ambtenaren wordt dan ook beschouwd als een fundamentele hefboom om het vertrouwen van de burgers in de instellingen te versterken en de kwaliteit van de dienstverlening in Brussel te waarborgen.

Er wordt voorzien in de formalisering van een samenwerkingsakkoord met een Brusselse politieschool om een programma voor permanente, tweetalige opleiding op te zetten, aangepast aan de specifieke opdrachten en risico's van GCEV. Dit kader zal ervoor zorgen dat de vaardigheden die nodig zijn voor de veiligheid van de medewerkers worden onderhouden, geactualiseerd en uniform toegepast binnen de hele eenheid.

4. *Betere samenwerking inzake hulp- en dienstverlening aan gedetineerden*

Via het Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest van 22 november 2023 inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden werken beide overheden intensief samen in de gevangenissen en detentiehuizen. De afspraken op vlak van infrastructuur en digitalisering moeten de re-integratie versterken. Een beveiligd internet is noodzakelijk om onderwijs te volgen, de sociale administratie in orde te brengen en werk te zoeken. Er is een nauwere samenwerking nodig op vlak van werk, wat een gedeelde bevoegdheid is, om de doelgroep in detentie zinvol aan het werk te krijgen en na detentie toe te leiden tot knelpuntberoepen.

Alle betrokken overheden werken samen aan een masterplan forensische zorg. Dit plan beoogt een aangepast zorgaanbod voor justitiabelen, zowel binnen als buiten detentie, onafhankelijk van het statuut dat ze hebben. In dat kader wordt er ook gewerkt aan de uitwerking van indicatiestelling en risicotaxatie doorheen de hele gerechtelijke keten. Alle gemaakte afspraken tussen overheden worden vastgelegd in een samenwerkingsakkoord.

5. *Jeugdcriminaliteit structureel aanpakken*

De aanpak van jeugdcriminaliteit blijft een structurele prioriteit binnen het veiligheidsbeleid. Jongeren verdienen perspectief, begeleiding en kansen, maar ook duidelijke grenzen. We streven naar maximale preventie waar het kan en kordate handhaving waar het moet. Een evenwichtige en integrale benadering - waarin onderwijs, politie, lokale besturen en jeugdhulp nauw samenwerken - vormt de kern van deze aanpak.

De voornaamste focus van het jeugddelinquentierecht is het voorkomen van recidive en het inzetten op de re-integratie van alle daders, ongeacht hun leeftijd. Op deze manier kan er slagkrachtig en efficiënt opgetreden worden tegen alle vormen van (jeugd)criminaliteit en wordt de overgang van minder- naar meerderjarigheid beter op elkaar afgestemd.

De school is eveneens een plek waar vroegtijdige preventie van jeugdcriminaliteit moet worden toegepast, dankzij een gestructureerde samenwerking tussen scholen, organiserende instanties, politiediensten, lokale autoriteiten en hulpverleningsdiensten. Er moeten preventie- en voorlichtingsacties worden gevoerd rond specifieke thema's zoals verkeersveiligheid, veiligheid op het internet, wangedrag, pesten, schooluitval of het gebruik en de verkoop van verdovende middelen.

